

378 190

ข ๒๓๗๗

๕ ๓

ทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต คอหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปริญญาโท

ของ

นิเวศน์ ชรรมรักษ์

21 ส.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177530

ทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บทคัดย่อ

ของ

นิเวศน์ ชรรวมรักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2537

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการสำรวจและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในด้าน ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การจัดรายวิชาและเนื้อหา การจัด ประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล สภาพแวดล้อมในการศึกษา โดยศึกษากับอาจารย์ จำนวน 11 คน บัณฑิต จำนวน 77 คน และนิสิต จำนวน 60 คน

ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต มีความพึงพอใจปานกลาง ในด้านปรัชญา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนด้านอื่น ๆ ยังไม่อยู่ในระดับพึงพอใจ และเมื่อเปรียบเทียบ ทัศนะที่มีต่อหลักสูตรของ อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เกือบทุกด้าน เว้นแต่ในด้านปรัชญา

THE OPINION OF THE STAFFS, GRADUATES, AND STUDENTS ON MASTER'S
DEGREE IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION PROGRAMME
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY PRASARNMITR

AN ABSTRACT

BY

NIWES THAMMARUKSA

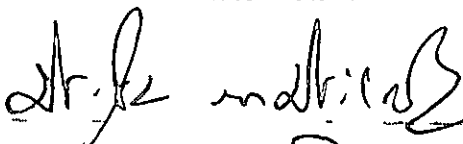
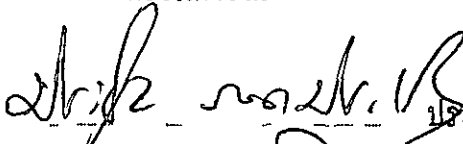
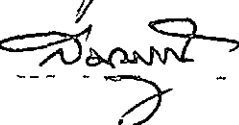

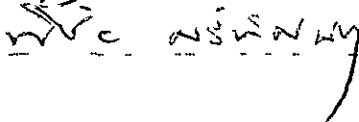
Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
March 1984

The purposes of the study were to investigate and to compare the opinions of the staff members, graduates and current students toward six aspects - philosophy, objectives, course arrangement and course contents, learning experiences, evaluation process, and college environments of educational administration curriculum.

The sample consisted of 11 staff members, 77 graduates and 60 current graduate students.

The results revealed that all respondents were moderately satisfied with curriculum in philosophy and objectives, but the others were considerably unsatisfied. It also indicated that the opinions of three respondent groups were significantly different in almost aspects of the curriculum, but the philosophy.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานินพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา	คณะกรรมการสอบ
 ประธาน	 ประธาน
 กรรมการ	 กรรมการ
	 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ รอดประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงษ์ ประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ซึ่งให้ความเมตตา ห่วงใย ให้คำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดจนทำให้ปริญญาโทสำเร็จลุล่วงด้วยดี นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พิเศษ ศิริทัศนกุล ที่ช่วยรับเป็นกรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญาโท

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมสรร วงษ์อนุออบ อาจารย์วิรัช วรรณรัตน์ อาจารย์ดิลา ดิลกานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสรี รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต ที่ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ตรวจสอบและเสนอแนะแบบสอบถามและสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับปริญญาโท

โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ เข็คศักดิ์ โฆวสินธุ์ ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ความอนุเคราะห์ การสนใจ ให้กำลังใจ แสดงความคิดเห็น ขอเสนอแนะ ตรวจสอบข้อบกพร่อง เพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความสมบูรณ์ทุก ๆ ด้าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณและซาบซึ้งในน้ำใจสำหรับอาจารย์สมเจตน์ ไวยการณ อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร ก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งเช่นกัน

ขอขอบพระคุณ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน วิทยาเขตสงขลา หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาคณาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษาคณาจารย์และเพื่อนร่วมงานในสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา ตลอดจนบัณฑิตและนิสิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ หรือเป็นกำลังใจให้งานปริญญาโทสำเร็จลงได้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อน "บริหารรุ่นเก่า" ทุกท่านที่ให้กำลังใจและตอบแบบสอบถามทันเวลา สำหรับอาจารย์พัฒนา สงวนกล้าจิตต์ อาจารย์สมบัติ เทศน้อย ผู้อำนวยการวิจัย เวียงสงค์ และคณาจารย์โรงเรียนศึกษาศาสตร์บางกรวย จังหวัดนนทบุรี ต้องขอบคุณเป็นพิเศษ สำหรับอาจารย์รัชต์ ทิพย์พิทักษ์ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายกิจกรรมของโรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร ก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่เช่นกัน ผู้เขียนก็ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นิเวศน์ ชรรฆรักษ์

คุณค่าของปริญญาบัตรฉบับนี้ หากจะมี ผู้เขียนขออุทิศเพื่อบูชาพระองค์ของ
คณาจารย์ ตลอดจนบูรพาจารย์ของผู้เขียนทั้งหลาย นับแต่บิดามารดาเป็นต้นมา

สารบัญ

บท	หน้า
1 บทนำ	1
บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	2
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมุติฐานในการวิจัย	7
2 ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
สภาพปัจจุบันของหลักสูตร	8
✓ โครงสร้างหลักสูตร	10
✓ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	10
✓ ความหมายของหลักสูตร	10
✓ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	12
✓ ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร	
✓ และองค์ประกอบของหลักสูตร	15
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร	
และรูปแบบของการประเมินหลักสูตร	17
การประเมินหลักสูตร	17
รูปแบบของการประเมินหลักสูตร	17
รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก	18
รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก	21
รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ	23

✓ สภาพปัญหาของหลักสูตร	27
✓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
ผลงานวิจัยในประเทศ	35
ผลงานวิจัยในต่างประเทศ	40
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	45
การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	46
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต	
ที่มีต่อหลักสูตรในคานต่าง ๆ	49
การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทักษะที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต	
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในแต่ละคานตามตัวแปรอิสระของ	
ประชากรในแต่ละกลุ่ม	63

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	65
กลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สรุปผลการค้นคว้า	66
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	76

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ตั้งแต่ปี การศึกษา 2515 ถึงปัจจุบัน	9
2	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามเพศและสถานภาพ	45
3	ทักษะที่มิต้องหลักสูตรในคานต่าง ๆ ของประชากรในแต่ละกลุ่ม	49
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต คานปรังษา	50
5	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต คานรูกุมงหมายของหลักสูตร	51
6	การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคูน ชนิด pair - wise โดยใช กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'	52
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต คานการจักรายวิชาและเนื้อหา	53
8	การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคูน ชนิด pair - wise โดยใช กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'	54
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต คานการจัประสบการณเรียนรู	55
10	การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคูน ชนิด pair - wise โดยใช กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'	56
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต คานการวัคและประเณนผล	57
12	การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคูน ชนิด pair - wise โดยใช กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'	58

13	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต ด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษา	59
14	การเปรียบเทียบทัศนะเป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้ กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'	60
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนะต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต โดยใช้คะแนนรวมทุกด้าน	61
16	การเปรียบเทียบทัศนะเป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้ กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'	62
17	การเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ตามตัวแปรเพศ	64

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์	18
2 รูปแบบการประเมินของ ทานา	19
3 รูปแบบการประเมินของ แคมมอนด์	20
4 รูปแบบการประเมินของ สเตค	22
5 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของ โพรวิสต์	26

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาลัยวิชาการศึกษาเดิม) ได้เปิดทำการสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 (ภาคบริหารการศึกษา 2519 1) และเปิดสอนในระดับปริญญาโท ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 (บัณฑิตวิทยาลัย 2517 8 - 9) ซึ่งในการเปิดสอนระดับปริญญาโท ก็เพื่อต้องการยกระดับความรู้ความสามารถของผู้บริหารการศึกษาให้สูงขึ้น เตรียมผู้ที่จะไปทำหน้าที่ทางด้านการบริหารการศึกษา และเพื่อผลิตผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในเรื่อง หลักและทฤษฎีทางการบริหาร การจ้องคักการและการดำเนินงานบริหาร รวมทั้งให้มีความรู้ในด้าน พฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ อันเป็นพื้นฐานของทฤษฎีบริหารด้วย และให้สามารถค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการบริหารการศึกษาได้ (คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย 2519 4) หลักสูตรระดับปริญญาโทในระยะแรก เป็นหลักสูตรในระบบไตรภาค จำนวนหน่วยกิตการเรียน 90 หน่วยกิต และเมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2517 ได้ปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรให้เหมาะสม และสอดคล้องกับระบบการเรียนของมหาวิทยาลัยเป็นระบบทวิภาค และมีจำนวนหน่วยกิตการเรียน 48 หน่วยกิต (คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย 2519 : 109 - 111)

หลักสูตรระดับปริญญาโททางการบริหารการศึกษา ได้เปิดสอนที่วิทยาเขตประสานมิตร มาโดยตลอด และได้เปิดสอนในวิทยาเขตอื่น คือ บางแสน พิษณุโลก และสงขลา อีกด้วย ทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษากว่าหลักสูตรนี้มีจำนวนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันหลักสูตรนี้ก็ใช้มานานแล้ว ยังไม่เคยได้มีการประเมินติดตามผล เพื่อหาข้อมูลย้อนกลับสำหรับการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรอย่างจริงจัง บัณฑิตวิทยาลัยเคยทำการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาโท ปีการศึกษา 2520 ก็ปรากฏว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนในระดับ ปานกลางเท่านั้น (จุลสารบัณฑิตวิทยาลัย 2520 . 25 - 26) การติดตามผลการใช้หลักสูตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในการนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในค่าน ประชวร จุดมุ่งหมาย การจึกรายวิชาและเนื้อหา การจัด ประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้า จะเป็นแนวทางส่วนหนึ่ง ให้ภาควิชาบริหารการศึกษา ได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ให้สอดคล้อง กับสภาพการบริหารการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป และให้สนองความต้องการของสังคมอย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 ถึงปัจจุบัน จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

อาจารย์ คือ ผู้ที่ทำการสอนในภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บัณฑิต คือ ผู้ที่จบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิต คือ ผู้ที่กำลังศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ศึกษาเฉพาะในค่านต่อไปนี้เท่านั้น คือ

- 2.1 ปรัชญา
- 2.2 จุดมุ่งหมาย
- 2.3 การวิจัยวิชาและเนื้อหา
- 2.4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้
- 2.5 การวัดและประเมินผล
- 2.6 สภาพแวดล้อมในการศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของประชากรที่ทำการศึกษาแต่ละกลุ่ม

กล่าวคือ

3.1.1 อาจารย์ จำแนกสถานภาพ ดังนี้

3.1.1.1 ระดับการศึกษา

(1) ปริญญาโท

(2) ปริญญาเอก

3.1.1.2 ประสบการณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา

(1) ระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี

(2) ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

3.1.1.3 อายุ

(1) ต่ำกว่า 45 ปี

(2) 45 ปีขึ้นไป

3.1.2 บัณฑิตและนิสิต จำแนกสถานภาพ ดังนี้

3.2.1.1 เพศ

(1) ชาย

(2) หญิง

3.2.1.2 ตำแหน่งหน้าที่การงาน ก่อนเข้าศึกษา

(1) ทำหน้าที่บริหาร

- ตำแหน่งผู้อำนวยการ
- ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ) _____

(2) ทำหน้าที่สอน

- ตำแหน่งครูผู้สอน

(3) ทำหน้าที่ธุรการ

- ตำแหน่งงานธุรการ เป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งงานการเงิน เป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งงานพัสดุ เป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ)

3.2.1.3 ตำแหน่งหน้าที่การงาน เมื่อสำเร็จการศึกษา

(1) ทำหน้าที่บริหาร

- ตำแหน่งผู้อำนวยการ
- ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ) _____

(2) ทำหน้าที่สอน

- ตำแหน่งครูผู้สอน

(3) ทำหน้าที่ธุรการ

- ตำแหน่งงานธุรการ เป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งงานการเงิน เป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งงานพัสดุ เป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา ในด้านต่อไปนี้

3.2.1 ประสิทธิภาพ

3.2.2 จุดมุ่งหมาย

3.2.3 การจัดรายวิชาและเนื้อหา

3.2.4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้

3.2.5 การวัดและประเมินผล

3.2.6 สภาพแวดล้อมในการศึกษา

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาค้นคว้านี้ ถือว่า

1. ความคิดเห็นของ อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่ตอบแบบสอบถามทุกคน เป็นคำตอบที่ได้จากสภาพความเป็นจริงที่เชื่อถือได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของบัณฑิตทุกรุ่น ซึ่งอยู่ในหลักสูตรเดียวกัน ถือว่าเป็นผลการศึกษาจากมาตรฐานเดียวกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรการบริหารการศึกษา หมายถึง หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดให้กับบัณฑิตและนิสิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 ถึงปัจจุบัน

2. ปรัชญา หมายถึง วัตถุประสงค์หรืออุดมคติที่นำมาใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษา มหาวิทยาลัย วิชาเอกการบริหารการศึกษา เพื่อยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติไปสู่จุดหมาย

3. จุดมุ่งหมาย หมายถึง เป้าหมายในการผลิตมหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร การศึกษา ของภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการที่จะส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ ตลอดจนการวิจัย อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา

4. การจัดรายวิชา หมายถึง รายวิชาที่เปิดสอนให้แก่นิสิตและบัณฑิต หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ซึ่งมีทั้งวิชาพื้นฐานทางการศึกษา วิชาเอก และวิชาที่เกี่ยวของ

5. การจัดเนื้อหา หมายถึง รายละเอียดของหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย

7. การวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้สอน เพื่อตัดสิน หรือลงสรุปว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเพียงใด

8. สภาพแวดล้อมในการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์และลักษณะต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ ในการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา อันได้แก่

8.1 สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานด้านการบริหาร มหาวิทยาลัย รวมทั้งนโยบาย กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับที่มีผลบังคับใช้กับนิสิตและบุคลากร ของมหาวิทยาลัย

8.2 สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง อาคารสถานที่ภายใน มหาวิทยาลัย เช่น ห้องเรียน ตึกเรียน หอสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร ร้านค้า ที่นั่ง พักผ่อน และสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัย

8.3 สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือบรรยากาศในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิต ในขณะที่มีการเรียนการสอน ตลอดจนบรรยากาศทางวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

9. อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนในระดับบัณฑิตศึกษา ของภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2526

10. บัณฑิต หมายถึง ผู้ที่เรียนจบหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และได้รับพระราชทานปริญญาบัตรแล้ว

11. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หรือผู้ที่เรียนจบแล้ว แต่ยังไม่ได้รับพระราชทานปริญญาบัตร

12. ทักษะ หมายถึง ทักษะ ความรู้สึก ความคิดเห็น ซึ่งสามารถวัดได้โดยการให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นข้อคำถาม จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมุติฐานในการวิจัย

อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีสถานภาพต่างกัน มีทักษะคอหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษ แตกต่างกัน ในด้านต่อไปนี้ คือ ประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมาย การจัดรายวิชาและเนื้อหา การจำประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการศึกษา

ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✓ การจะให้การศึกษาแก่เยาวชนทั้งประเทศ จำเป็นจะต้องใช้หลักสูตรหลายหลักสูตร ซึ่งแต่ละหลักสูตร จะต้องมีความมุ่งหมายที่แสดงถึง เอกลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ออกไป โดยกำหนดว่า ผู้เรียนควรรู้และมีประสบการณ์อะไรบ้าง จะจัดลำดับความรู้และ ประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและเกิดผลที่ดีที่สุด หลักสูตร ที่สร้างขึ้นจะประสบผลสำเร็จแค่ไหน ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และอาจารย์ที่เป็นผู้นำเอาหลักสูตร ไปใช้ และการประเมินหลักสูตรด้วย การกำหนดความมุ่งหมายที่มากมาย และสูงเกินไป ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เรียนไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามนั้นได้ การเลือกและจัด เนื้อหาวิชา หรือการจัดประสบการณ์ที่ไม่สัมพันธ์กับความมุ่งหมาย การสอนไม่เป็น ของครู การขาดคู่มือครู การขาดประมวลการสอน และการขาดวัสดุอุปกรณ์เหล่านี้ ล้วนเป็นผลที่ ทำให้หลักสูตรไม่สัมฤทธิ์ผล หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมี ความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดียิ่งพอ ที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และ สังคม (ปรีชา สัมฤทธิ์ผล 2525 : 8)

✓ สภาพปัจจุบันของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามที่ได้ประกาศใช้ในปี พุทธศักราช 2515 เป็นหลักสูตรที่ มุ่งผลิตบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ในอันที่จะเข้าใจถึง บทบาทและหน้าที่ของตน เข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคม และสามารถนำเอาความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มาพัฒนาบุคคลให้ไ้หาสัจธรรมและมีความ รับผิดชอบในการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้โดยให้เหมาะสม กับสภาพการณ์และภาวะจำกัดของประเทศ โดยปัจจุบันสำคัญดังกล่าว หลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้คนที่มี (หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต 2519 : หน้าที่พิเศษ)

1. ความรอบรู้ในวิชาการ
2. สมรรถภาพในการประกอบอาชีพ
3. วัฒนธรรม จริยธรรม และความสำนึกทางสังคม
4. ความสามารถในการแสวงหาความรู้

ความมุ่งหมายเฉพาะ (คู่มือและหลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา 2523 : 105)

1. เพื่อเตรียมผู้ที่จะไปทำหน้าที่ทางการบริหารการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคคลทางการบริหารการศึกษา
3. เพื่อให้ความสามารถในการวิจัย และนำผลวิจัยไปใช้แก้ไขและปรับปรุงการบริหารการศึกษา

ตาราง 1 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 ถึงปัจจุบัน

ลักษณะและหมวดวิชา	พ.ศ. 2504 - 2517 ¹	พ.ศ. 2517 - ปัจจุบัน ²
ระบบภาคเรียน	3 ภาคเรียน	2 ภาคเรียน
หน่วยกิตรวม	90	48
วิชาพื้นฐาน	15	
บังคับ		9
เลือก		3
หมวดวิชาเอก (บังคับ)	15	18
หมวดวิชาโท (เกี่ยวข้อง)	36	9
หมวดเลือกเสรี	9	3
ปริญญาโท	15	6

ที่มา : ¹ วิทยาลัยวิชาการศึกษา หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต 2509 : 17 - 18

² มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย 2519 . 105 - 108

โครงสร้างของหลักสูตร วิชาเอกการบริหารการศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ รวมหน่วยกิตที่จะต้องเรียนไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต ตามระบบทวิภาค และจะต้องเรียนให้สำเร็จในเวลาไม่เกิน 4 ปี (คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย 2519 : 109)

หมวดวิชาที่ต้องเรียน

1. หมวดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา	12 หน่วยกิต
1.1 วิชาบังคับ	9 หน่วยกิต
1.2 วิชาเลือก	3 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอกการบริหารการศึกษา	27 หน่วยกิต
2.1 วิชาบังคับ	18 หน่วยกิต
2.2 วิชาเลือก	9 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	3 หน่วยกิต
4. วิทยุงานพิเศษ	6 หน่วยกิต

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร เป็นหัวใจของการศึกษา นักการศึกษาต่างให้ความสำคัญในการพัฒนา และวางรูปแบบของหลักสูตรการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพราะหลักสูตรการศึกษาเป็นเสมือน เครื่องมือในการพัฒนาบุคคลให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของสังคมได้ ซึ่งได้มีผู้ให้คำจำกัดความ และความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้ คือ

เอกวิทย์ ฌ กลาง (เอกวิทย์ ฌ กลาง 2508 : 138) กล่าวถึง
 หลักสูตรว่า หลักสูตร คือ ประมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา
 เจตคติ แบบพฤติกรรม กิจวัตร และสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งอะไรก็ตาม ซึ่งเรามุ่งหวังจะให้
 เกิดการเรียนรู้ขึ้นกับเด็ก เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับเด็ก เราถือว่า เป็นหลักสูตร
 ทั้งสิ้น หลักสูตร ความความหมายนี้ ก็น่าจะไปถึงประมวลการสอน แบบเรียน ตลอดจน
 วิธีสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2521 : 4) กล่าวถึงหลักสูตรว่า
 ประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง
 ไปในทิศทางที่โรงเรียนปรารถนา และหลักสูตรที่คนนั้น ควรจะต้องเป็นหลักสูตรที่ตอบสนอง
 ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน อันสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เฉพาะสมที่สุด
 ในด้านสภาพทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลง
 ทางด้านสังคม สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สภาพทางการเมือง
 การปกครอง และสภาพทางค่านิยมธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมและคุณธรรม

ชมพันธุ์ ภูษธร ฌ อยุธยา (ชมพันธุ์ ภูษธร ฌ อยุธยา 2522 : 1) ได้ให้
 ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนทั้งในโรงเรียนและ
 นอกโรงเรียน อันเป็นผลมาจากการกระทำของครู เพราะฉะนั้นหลักสูตรจึงรวมถึงกิจกรรม
 และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้กับนักเรียน เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาทุกด้าน

ภูษธร (Good. 1973 : 41 - 42) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้
 3 ประการ คือ

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาในหมวดวิชา
 สำคัญ ๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา ความหมายของหลักสูตรในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรเป็น
 รายวิชา

2. หลักสูตร คือ เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาวิชา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน
 ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้จนจบชั้น สามารถเข้าเรียนต่อหรือ
 ทำงานได้ ความหมายในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรที่รวบรวมทุกวิชา เข้าด้วยกัน

3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เข้าเรียนตามคำแนะนำของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ความหมายในข้อนี้ หมายถึง หลักสูตรทั้งหมดซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาวิชาและประสบการณ์

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปวย อิงภากรณ์ (ปวย อิงภากรณ์ 2514 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อที่จะอบรมผู้เรียนให้เป็นมนุษยชาติ มีศีลธรรม มีจริยธรรม เป็นพลเมืองที่ดี ประพฤติชอบ และรับผิดชอบต่อสังคม
2. เพื่อที่จะอบรมนักเรียนและนักศึกษาให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักบำรุงสติปัญญา ให้เจียนแหลม และขยายให้ตกฉานลึกซึ้ง เพื่อดำรงชีวิต และนำมาเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และประชาชน

3. เพื่อฝึกให้เด็กเรียนมีความสามารถ มีความรู้สำหรับใช้ประกอบสัมมาอาชีพะเลี้ยงชีวิตของตนและครอบครัวได้ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

สีปนนท์ เกตุทิศ (สีปนนท์ เกตุทิศ 2518 : 25) เสนอความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อพัฒนาสติปัญญาและความคิด อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ และความเจริญของมนุษยชาติ
2. เพื่อสร้างสรรค์ปัญญาชนในระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อนำมาพัฒนาสังคม
3. เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งวิทยากร เพื่ออำนวยความสะดวกการพัฒนา

ชุมชน

4. เพื่อทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. การศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องจัดกระทำเพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ด้วยคุณธรรม และจริยธรรม อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่มีคุณค่าของบุคคลตลอดจนสังคม

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (สมาคมอาจารย์อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย 2518 : 30 - 31) ได้เสนอรายงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต โดยกล่าวถึง ความมุ่งหมายที่รัฐบาลควรกำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา 7 ประการ คือ

1. การศึกษาจะต้องสร้างสำนึกความเป็นคนไทย และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ
2. การศึกษาต้องมุ่งปลูกฝังให้บุคคลมีค่านิยมในความสุจริตยุติธรรม รักอิสระภาพ รักการแสวงหาความจริง เคารพกฎหมายและความเสมอภาคในสังคม
3. การศึกษาต้องช่วยให้บุคคลเข้าใจ และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ตามระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. การศึกษาต้องช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างสมาชิกในสังคม
5. การศึกษาต้องเสริมสร้างบุคคลใหม่มีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้ใหญ่เรียนมีบุคลิกภาพที่ดี มีศีลธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักใช้ความสามารถของตนให้เป็นผลดีแก่ส่วนรวม
6. การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความชำนาญและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพ
7. การศึกษาต้องเสริมสร้างบุคคลใหม่มีความรู้ ความซาบซึ้งในคุณค่าของธรรมชาติและวัฒนธรรม

และวัฒนธรรม

วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร ศรีสอาน 2519 : 4) ไขแนวคิดว่า การจัดการศึกษาอุดมศึกษานั้น จะต้องถึงซึ่งความเป็นเลิศในวิชาการ เป็นอันดับแรก ในขณะที่เดียวกันความเป็นเลิศทางวิชาการนั้น ต้องมีความสัมพันธ์กันกับความสามารถในการใช้วิชาการ เพื่อสนองความต้องการของสังคมด้วย

ทาบ (Taba. 1962 438) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายไว้เป็น 3 ระดับ คือ

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาทั้งหมด
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปของโรงเรียน
3. จุดมุ่งหมายทางการเรียนการสอนเฉพาะด้าน

บลูม (Bloom. 1967 6 - 7) แบ่งจุดมุ่งหมายออกเป็น 3 ประเภท โดยแบ่งตามพฤติกรรมของผู้เรียน ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายในค่านความรู้ความจำ (Cognitive Domain) จุดมุ่งหมายของการจัดหลักสูตรในค่านนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีการพัฒนาทางปัญญาและความคิด เพื่อใช้ความสามารถและความรู้นั้น ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. จุดมุ่งหมายในค่านเจตคติ (Affective Domain) จุดมุ่งหมายของการจัดหลักสูตรในค่านนี้ เพื่อปลูกฝังเจตคติและกานิยมที่พึงปรารถนาให้แก่ผู้เรียน
3. จุดมุ่งหมายค่านทักษะ (Psychomotor Domain) จุดมุ่งหมายของการจัดหลักสูตรในค่านนี้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและทักษะในการทำงาน และการประกอบอาชีพ

เจวอนส์ (Jevons. 1972 57) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา ในค่านเกี่ยวกับลักษณะของบัณฑิตไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาอย่างฉลาด มีจุดมุ่งหมายและมีเหตุผล
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถรับข้อเท็จจริงและสมมุติฐานที่แตกต่างจากความเชื่อของตน มาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาความคิดของตน
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่นได้
4. เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในสถานะที่ตนเป็นผู้บังคับบัญชาและผู้ถูกบังคับบัญชา
5. เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการนำเอาข่าวสาร และความคิดเห็นมาประสานกัน และสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นให้ผู้อื่นเข้าใจได้เป็นอย่างดี
6. เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถคิดอย่างสัมฤทธิ์ผล และแก้ไขข้อผิดพลาดของตนได้เป็นอย่างดี

✓ ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา 2525 : 2) กล่าวถึงโครงสร้างของหลักสูตร โดยวิธี means-end approach ของไทเลอร์ (Tyler) ว่ามีหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรซึ่งเรียกว่า Tyler's rationale ไว้ 4 ประการ กล่าวคือ ในการจัดทำหลักสูตรและการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา โดยจุดมุ่งหมายนี้จะมาจากควรศึกษาตัวผู้เรียน การศึกษาสังคมนอกโรงเรียน และจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยประสบการณ์เรียนนี้ จะเป็นกระบวนการที่ครูและนักเรียนต้องทำกิจกรรมรวมกัน

3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร ที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

4. จะจัดประเมินประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการศึกษาอย่างไร จึงจะตัดสินใจได้ว่า ผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทาบ (Taba. 1962 345 - 379) ได้เสนอขั้นตอน ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรไว้ 8 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ โดยการสำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการพิจารณาข้อมูลที่ได้จากข้อ 1. มาพิจารณา เพื่อจัดการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่สังคมต้องการ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้ จุดมุ่งหมายนี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์

3. ขั้นคัดเลือกเนื้อหา โดยคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่จะต้องนำมาสอน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม โดยพยายามคัดเลือกเนื้อหาที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

4. **ชั้นวิชาสำคัญเนื้อหาวิชา** เป็นการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระที่เลือกมาได้ การจัดทำเนื้อหาวิชาจะต้องพิจารณาถึงความยากง่ายของสาระวิชานั้น ความต่อเนื่องของสาระ และวิชาใก้การเรีบนก่อนหลัง เป็นต้น

5. **ชั้นคำเลือกประสบการณ์การเรียนรู้** โดยคิดเลือกประสบการณ์ ซึ่งจะนำมาเสริม เนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประสบการณ์นี้จะต้องสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ด้วย

6. **ชั้นจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้** โดยการจัดลำดับก่อนหลัง เพื่อให้เกิด การเรียนการสอนที่สมบูรณ์ขึ้น และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

7. **ชั้นประเมินผล** เป็นการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรว่า มีการกำหนด เนื้อหาวิชาอะไรบ้าง มีประสบการณ์อะไรบ้าง และได้เกิดการเรียนรู้ตามที่ใ้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ หรือไม่ การประเมินนี้จะใช้จุดมุ่งหมายเป็นหลักในการประเมิน

8. **ชั้นตรวจสอบความคงที่และความเหมาะสมในแต่ละชั้น** เป็นชั้นที่ควรมีไว้เพื่อ ตรวจสอบความคงที่และความเหมาะสมในชั้นต่อกัน ๗ โดยตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบลักษณะ ต่อไปนี้

8.1 เนื้อหาที่จัดขึ้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่

8.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความ สอดคล้องของเนื้อหาหรือไม่

8.3 กิจกรรมช่วยผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่ควรจะเป็นหรือไม่

8.4 กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมเพียงใด

สมิทร คุณานุกร (สมิทร คุณานุกร 2523 : 9) กล่าวถึง การพิจารณา หลักสูตรในรูปขององค์ประกอบแล้ว จะมีอยู่ 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความมุ่งหมาย
2. เนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล //

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร และรูปแบบของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการหาข้อมูลและเก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือก ในการปรับปรุงข้อบกพร่อง การวางรูปแบบ การกำหนดโครงสร้าง ตลอดจนการดำเนินงานของหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร จึงเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทต่อการพัฒนาหลักสูตร เพราะการประเมินหลักสูตร จะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยให้นักเรียนส่วนรับผิดชอบหลักสูตรเกิดการตัดสินใจที่ดีในการที่จะปรับปรุง และมีการคัดเลือกหลักสูตรที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งในเรื่องนี้ ทิศนา ขนมนนที (ทิศนา ขนมนนที 2519 : 229 – 239) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า

1. ในการประเมินหลักสูตรจะมีการกำหนดว่า จะประเมินอะไรอย่างเฉพาะเจาะจง
2. ในการประเมินหลักสูตรจะมีการกำหนดว่า ต้องการข้อมูลอะไรบ้างที่จะนำมาช่วย

ในการประเมิน

3. ในการประเมินหลักสูตรจะมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อ 2
4. ในการประเมินหลักสูตรจะมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งเอาไว้ในข้อ 3
5. ในการประเมินหลักสูตรจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ และมาตรฐานที่ตั้งเอาไว้ในข้อ 4

6. หลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว จะมีการส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแก่ผู้ที่ตัดสินใจหรือดำเนินการ เกี่ยวกับเรื่องของหลักสูตรนั้น

รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

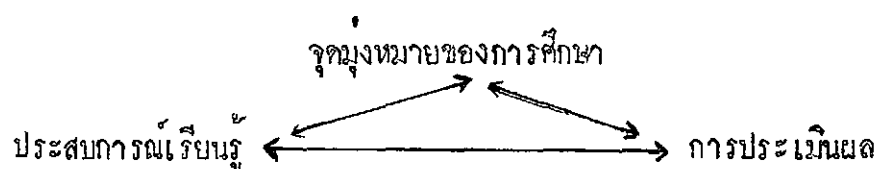
รูปแบบของการประเมินนี้ ได้มีผู้เสนอไว้หลายรูปแบบ ซึ่งแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบที่วัดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Attainment Model)

รูปแบบนี้ จะเน้นที่วัดประสงฆ์หรือจุดมุ่งหมายเป็นหลักในการประเมิน ผู้ประเมินจึงต้องพยายามกำหนดจุดมุ่งหมาย ถอดจนได้จุดมุ่งหมายเหล่านี้ เพื่อใช้ในการ พิจารณาว่า สิ่งที่ต้องการประเมิน ได้บรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ผู้ที่มีความคิดใน แนวนี้ ได้แก่

1.1 รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์ (Tyler's Model of Evaluation)

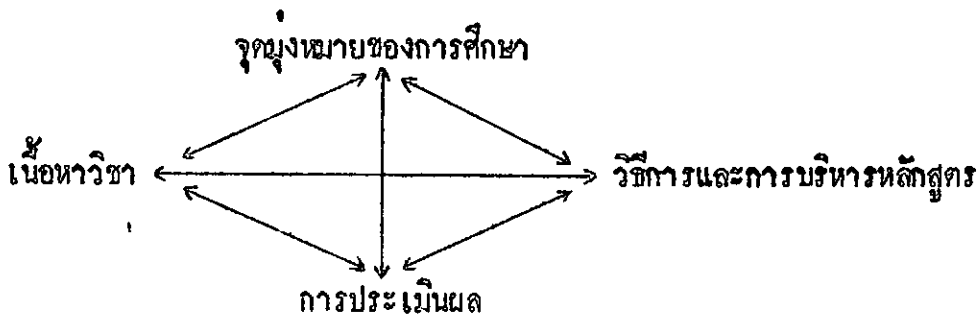
ไทเลอร์ (Tyler, 1959 110 - 125) ได้กล่าวถึง การประเมินว่า การประเมินควรวัดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ โดยจุดมุ่งหมายนั้น ต้องการให้นักเรียนเกิดพฤติกรรม การประเมินหลักสูตร จึงเป็นการพิจารณาความก้าวหน้า ของนักเรียนว่า เกิดพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ โดยเสนอองค์ประกอบของ การจัดการศึกษาทั้ง 3 จะต้องสัมพันธ์กัน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินของ ไทเลอร์

1.2 รูปแบบการประเมินของ ทาบา (Taba's Model of Evaluation)

ทาบา (Taba, 1962 413 - 444) ได้เสนอรูปแบบ ของหลักสูตร โดยให้ชื่อว่า "A Conceptual Framework for Curriculum Design" จากรูปแบบนี้ แสดงให้เห็นว่า การประเมินหลักสูตรในแนวความคิดของทาบานั้น เหมือนกับ ไทเลอร์ โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลักในการประเมิน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประเมินของ ทาบ

1.3 รูปแบบการประเมินของ แฮมมอนด์ (Hammond's Model of Evaluation)

แฮมมอนด์ (Hammond, 1967 . 1 - 17) ได้เสนอโครงสร้างของการประเมินไว้เป็นมิติ 3 มิติ ประกอบด้วย

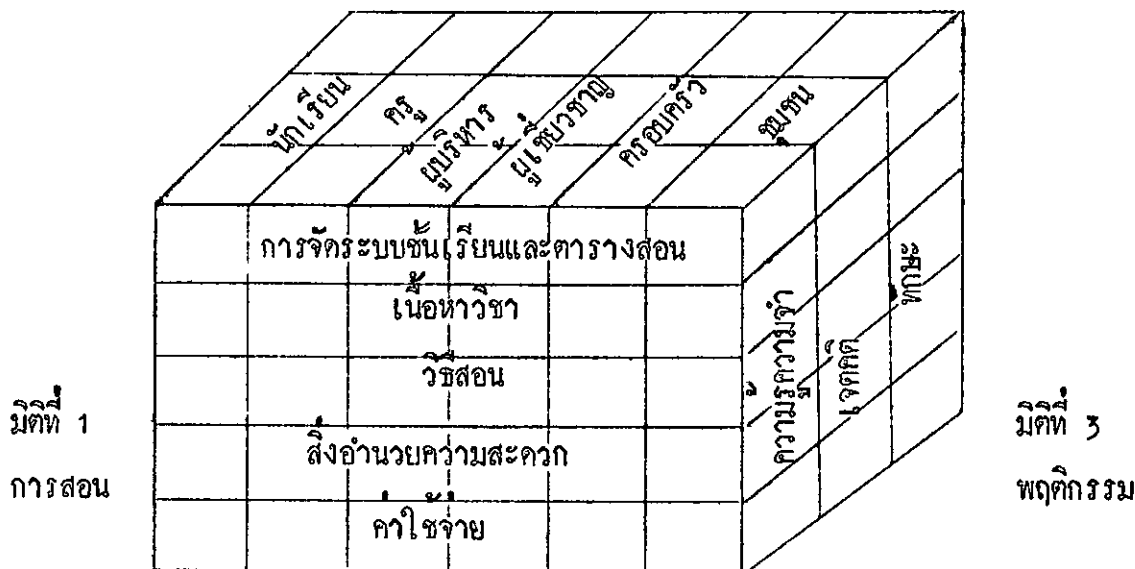
มิติที่ 1 ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน
 เนื้อหาวิชา วิธีการสอน วัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่าย

มิติที่ 2 ด้านสถาบัน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ครอบครั้ว ผู้เชี่ยวชาญ และชุมชน

มิติที่ 3 ด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความรู้ ความจำ เจตคติ และทักษะ

ดังภาพประกอบ 3

มิติที่ 2 สถาบัน

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการประเมินของ แอมมอนด์

จากภาพประกอบ 3 จะเห็นว่า มิติที่ 1 และมิติที่ 2 เป็นส่วนที่ให้อรรถนัยในเชิงอธิบาย ในส่วนมิติที่ 3 จะเป็นข้อมูลที่ป้อนวัตถุประสงค์ว่าจะให้เกิดพฤติกรรมเท่าใด ซึ่งทั้ง 3 มิติ จะมีความสัมพันธ์กัน เช่น ถ้าต้องการทราบว่า ถ้าใช้วิธีสอนแบบนั้นแล้ว (มิติที่ 1) จะทำให้นักเรียน (มิติที่ 2) เกิดทักษะ (มิติที่ 3) ตามที่ต้องการหรือไม่ ผู้ประเมินจะพิจารณาความสัมพันธ์ของมิติทั้ง 3 คือ วิธีสอน นักเรียน ทักษะ ว่ามีความสัมพันธ์กันแล้ว เกิดทักษะตามที่ต้องการหรือไม่

1.4 แนวความคิดของ เมทเฟสเซล และ ไมเคิล (Metfessel and Michael's Multiple Criterion Measures for Evaluation)

เมทเฟสเซล และไมเคิล (Metfessel and Michael. 1967 : 931 - 943) เสนอว่า การประเมินผลหลักสูตรใด ๆ ก็ตาม ควรใช้วัตถุประสงค์

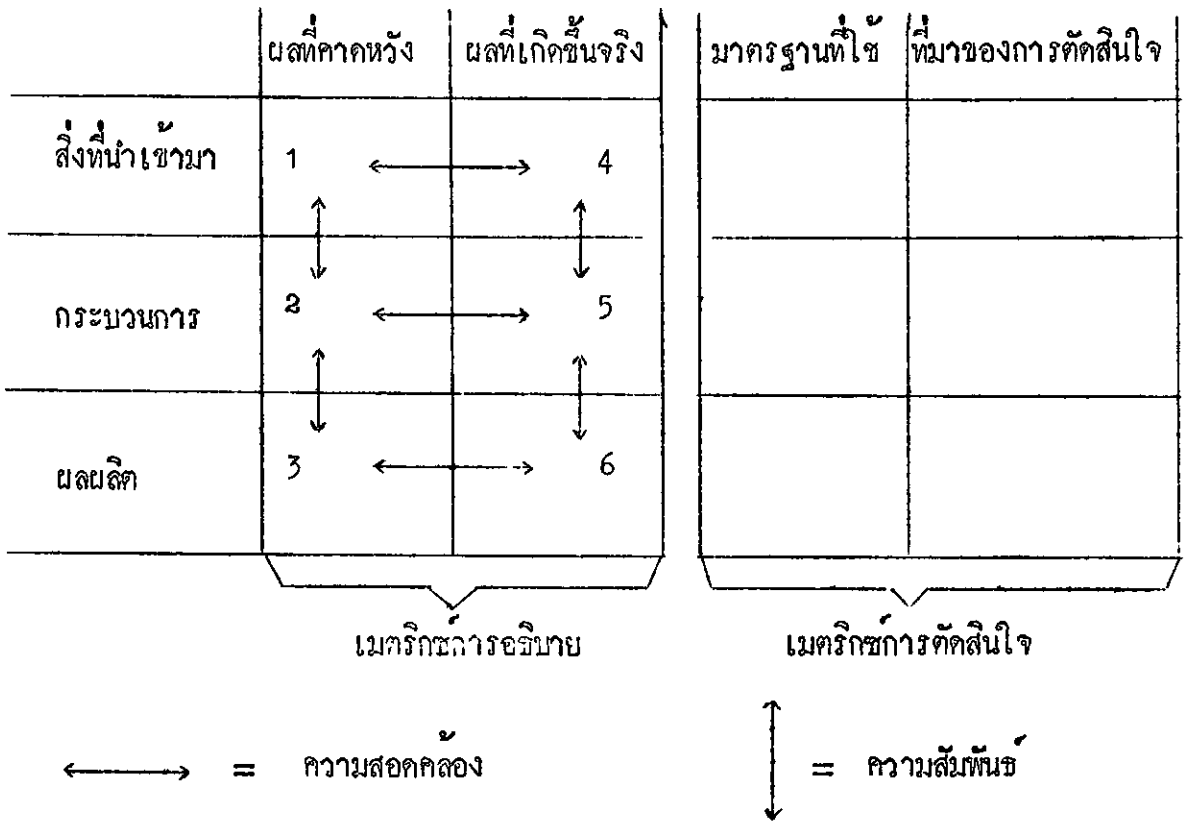
เป็นหลักในการประเมิน วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ต้องมาจากการพิจารณาของ นักการศึกษา นักปรัชญา นักจิตวิทยา นักเรียน และบุคคลทุกอาชีพที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ

2. รูปแบบที่ยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model)

รูปแบบนี้ถือว่า ถ้าจะประเมินผลผลิตของหลักสูตร ต้องอาศัยเกณฑ์ภายนอกของระบบหลักสูตร แต่ดำเนินการประเมินการเรียนการสอน หรือเนื้อหาวิชา ของอาศัยเกณฑ์ภายในของระบบหลักสูตร เป็นเกณฑ์ในการประเมิน โดยพิจารณาว่า สิ่งที่ต้องการประเมินมีคุณค่าถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ผู้สำรวจกำหนดเกณฑ์หรือตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางหลักสูตรนั้น ๆ ผู้เสนอรูปแบบการประเมินตามแนวความคิดนี้ ได้แก่

2.1 รูปแบบการประเมินของ สเตค (Stake's Countenance Model)

สเตค (Stake, 1967, 523 - 540) ได้เสนอให้เห็นถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเป็นหลักสูตร โดยไม่ได้เน้นเฉพาะกระบวนการของหลักสูตรแต่ประการเดียว แต่กล่าวถึงสิ่งที่มาก่อนการใช้หลักสูตร และผลที่เกิดขึ้นหลังจากใช้หลักสูตรแล้ว การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดนี้ ต้องมีการรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ แห่ง เพื่อใช้ในการอธิบายและการตัดสินใจว่า หลักสูตรในแต่ละส่วนสอดคล้องกับมาตรฐานและเกณฑ์หรือไม่ โดยการเปรียบเทียบข้อมูลจากองค์ประกอบของหลักสูตรกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ และมาตรฐานที่คาดว่าจะได้เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องประเมินความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร และความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นด้วย แนวความคิดของ สเตค แตกต่างจากแนวความคิดของคนอื่น ๆ ในด้านที่ว่า เป็นเพราะองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การจัดการวางแผน สภาพแวดล้อม หรืออาจเป็นเพราะผู้สอนหรือผู้เรียนก็ได้ จากแนวความคิดของ สเตค ที่เสนอไว้ สามารถเขียนเป็นแผนภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการประเมินของ ส.เตค

ส.เตค เสนอวิธีการประเมินผลหลักสูตรในรูปแบบของ เมทริกซ์ (matrix)

๒ ประเภท คือ เมทริกซ์การอธิบาย และเมทริกซ์การตัดสินใจ ดังรายละเอียด ดังนี้

1. ในเมทริกซ์การอธิบาย แบ่งเป็น 6 ช่อง คือ

ช่องที่ 1 หมายถึง ภาวการณ์ที่คาดหวังว่า จะต้องมียุ่ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนเกิดขึ้น โดยถือว่า เป็นภาวการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดผลดังที่คาดหวังไว้

ช่องที่ ๒ หมายถึง กระบวนการที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินงานตามความคาดหวังว่า จะเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ คือ ก่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหมายไว้

ช่องที่ ๓ หมายถึง ผลผลิตที่คาดหวังว่าจะได้รับหลังจากการดำเนินงาน

ช่องที่ ๔ หมายถึง ปัจจัยที่มีอยู่จริงก่อนที่จะเริ่มโครงการ

ของที่ 4 หมายถึง ปัจจัยที่มีอยู่จริงก่อนเริ่มโครงการ

ของที่ 5 หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามที่สังเกตได้จริงจากโครงการ

ของที่ 6 หมายถึง ผลผลิตที่ได้รับ หลังจากที่มีการเรียนการสอนจบลงแล้ว

ในช่องที่ 1 – 6 ผู้ประเมินต้องพิจารณาจากข้อมูลเหล่านี้ใน 2 แนว คือ

1. ในแนวตั้ง ได้แก่ ช่อง 1 – 2 – 3 และ 4 – 5 – 6 ต้องมีความสัมพันธ์กัน เพื่อที่ว่า สิ่งที่น่าเข้ามาเลือกอำนวยความสะดวกก่อให้เกิดประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนหรือไม่ และทำให้ผลผลิตสัมพันธ์กับสิ่งที่น่าเข้ามาและกระบวนการหรือไม่

2. ในแนวนอน โดดแยก ของ 1 – 4 ของ 2 – 5 และของ 3 – 6 ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อต้องการตรวจสอบว่า ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละส่วนตามแนวตั้งนั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่คาดหวังไว้หรือไม่ประการใด และต้องมีการปรับปรุงในส่วนใดบ้าง

เมื่อพิจารณาทั้งสองแนวแล้ว พบว่า มีความสัมพันธ์กันในแนวตั้ง และมีความสอดคล้องกันในแนวนอน แสดงว่า หลักสูตรนั้นสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ในเมทริกซ์การตัดสินใจ จำเป็นต้องไขมาตรฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากเมทริกซ์การอธิบาย เกณฑ์มาตรฐานนี้อาจมีอยู่ก่อนแล้ว หรือตั้งขึ้นใหม่โดยคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโครงการก็ได้ สำหรับที่มาของการตัดสินใจ เป็นส่วนที่ผู้ประเมินควรมีบทบาทด้วย คือ ผู้ประเมินต้องทำการตัดสินใจว่า หลักสูตรนั้นได้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงที่จุดใด และมีปัจจัยอะไรเป็นตัวเกื้อหนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อหลักสูตร

3. รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Model)

รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษา หรือผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจ โดยอาศัยการประเมิน เปรียบเทียบข้อมูลหรือสิ่งที่เกิดขึ้น จากการทำงานของหลักสูตร กับมาตรฐานที่ผู้ประเมินกำหนดไว้ ผู้ที่เสนอรูปแบบแบบนี้ ได้แก่

3.1 รูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลเดียม (The CIPP Model of Evaluation)

สตัฟเฟิลเดียม (Stufflebeam 1969 128) ได้เสนอรูปแบบ CIPP Model เป็นรูปแบบในการประเมินหลักสูตร โดยเน้นว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล และใช้ข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกและวิธีการที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาว่า ควรใช้การประเมินแบบใด เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร การประเมินพิจารณาใน 4 ด้าน คือ

3.1.1 สภาพแวดล้อม (Context evaluation) ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาและสิ่งต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดวางแผนเกี่ยวกับโครงการ การเปลี่ยนแปลง

3.1.2 ปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) คือ การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3.1.3 กระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินเรื่องราวหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นการปฏิบัติงาน การประเมินส่วนนี้ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจดำเนินการปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้

3.1.4 ผลผลิต (Product evaluation) คือ การประเมินผลกระทบของโครงการ การประเมินส่วนนี้ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงข้อบกพร่องของการวางแผน การบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ว่าต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และเมื่อดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้ว ต้องทำการประเมินในกระบวนการเดิมเช่นนี้อีก เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพที่สุด

การประเมินตามแนวค่านี้นี้ จะต้องคำนึงถึงเกณฑ์ต่าง ๆ หลายอย่าง คือ ความเที่ยงตรงทั้งภายในและภายนอก ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ความสอดคล้อง ขอบข่าย ความสำคัญ ความเป็นที่ยอมรับ ความถูกต้องตามเวลา ความแพร่หลาย และประสิทธิภาพของการประเมิน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงกระบวนการต่อเนื่อง และแนวทางเลือกหลาย ๆ วิธี เพื่อสะดวกสำหรับผู้ศึกษาที่ตัดสินใจ

3.3 รูปแบบการประเมินของ โพรวัส (Provus's Discrepancy

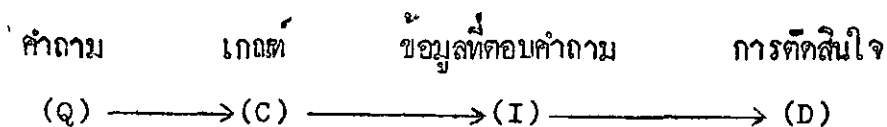
Evaluation Model)

โพรวัส (Provus. 1971 170 - 174) เป็นผู้คิดรูปแบบนี้ขึ้นและเป็นผู้ที่ให้คำจำกัดความของการประเมินว่า เป็นศิลปะของการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลการปฏิบัติงานของโครงการ การประเมินโดยการเปรียบเทียบนี้จะกระทำในทุก ๆ ขั้นตอนของระบบหลักสูตร ถ้าหากพบข้อบกพร่องของขั้นตอนใด ก็จะแก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนนี้ 1. ควยวิธีการ แก้ปัญหา (Problem solving) การประเมินในแต่ละขั้นตอน เขียนเป็นรูปได้ ดังนี้

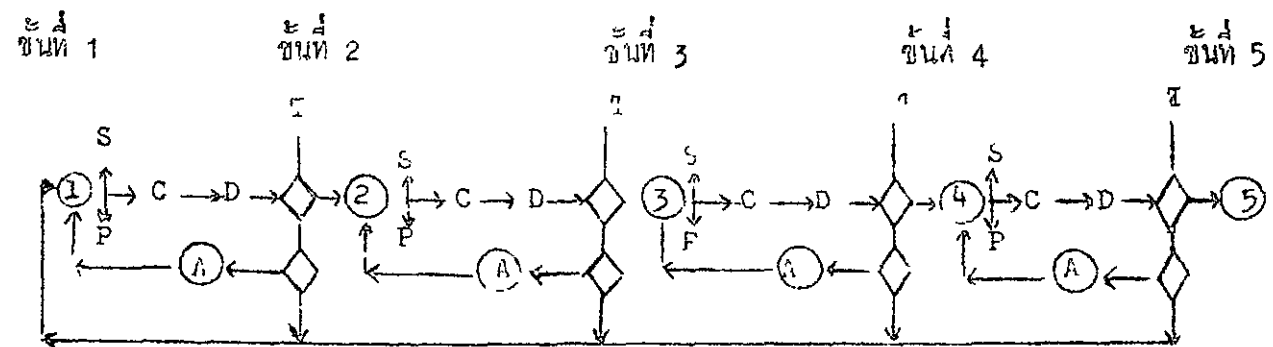

- S หมายถึง มาตรฐานที่ผู้ประเมิน ผู้เกี่ยวข้อง และคณะผู้บริหารได้กำหนดขึ้นมา
- P หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากสิ่งที่เกิดขึ้น หรือที่กำลังดำเนินอยู่
- C หมายถึง การเปรียบเทียบข้อมูล กับมาตรฐาน เพื่อความมีความแตกต่าง หรือเหลื่อมล้ำกันมากน้อยประการใด
- D หมายถึง ความแตกต่างหรือความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นระหว่างมาตรฐานที่ตั้งไว้ กับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อทำการพิจารณา D แล้ว หากพบว่า ขั้นตอนใดใช้ได้ จะตัดสินใจดำเนินการในขั้นต่อไปอย่างไร แต่หากพบข้อบกพร่องขั้นตอนใด ผู้ประเมินต้องถามตนเอง เพื่อให้ได้คำตอบว่าทำไมจึงเกิดข้อบกพร่องที่มาจากสาเหตุนั้น ใช้วิธีการแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน คือ

ตามรูปแบบนี้ การประเมินจะต้องทำโดยผู้ประเมินคนละหนึ่ง ที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นการประเมินทุกอย่างจะต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่ และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางเอาไว้เป็นเกณฑ์ นับเป็นรูปแบบที่ช่วยให้ออกย้อนกลับ (feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมิน และตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของ โพรวิสต์

- ขั้นที่ 1 เป็นขั้นของการกำหนดปัจจัยที่จะทำให้เกิดการดำเนินการ กำหนดการดำเนินการ และกำหนดผลที่จะได้รับจากการดำเนินการ
- ขั้นที่ 2 เป็นขั้นของการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินการ เข้าสู่กระบวนการ
- ขั้นที่ 3 เป็นขั้นของการดำเนินการ
- ขั้นที่ 4 เป็นขั้นของผลผลิต
- ขั้นที่ 5 เป็นขั้นของการพิจารณาผลผลิต โดยคำนึงถึงการประหยัดต้นทุนและและการประหยัดเวลา

✓ สภาพปัญหาของหลักสูตร

ในการผลิตผู้บริหารการศึกษาให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ จะต้องคำนึงถึงเรื่องการปรับปรุงหลักสูตรการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในฐานะที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างปรัชญา ซึ่งเป็นอุดมคติ อุดมการณ์อันสูงสุด ซึ่งยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษาของรัฐบาล กับสัมฤทธิ์ผลทั้งมวลในตัวผู้เรียน ในการจะปรับปรุงหลักสูตรจะต้องศึกษาสภาพต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งได้มีข้อคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ได้เสนอไว้ ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 123 - 127)

1. หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง หลักสูตร กำหนดความมุ่งหมายไว้มากเกินไปกำลังที่ครูจะปฏิบัติให้ได้ค ความมุ่งหมายเป็นสากลเกินไป ไม่เหมาะกับวิถีภาวะของเด็ก ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงของบ้านเมือง

2. เนื้อหาสาระขาดความยืดหยุ่น หลักสูตร กำหนดทุกอย่างไว้อย่างตายตัว ช่วงเวลาเรียนไม่ยืดหยุ่น เวลาเรียนทั้งปีก็น้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ และเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ก็มีเป็นอันมากที่เป็นความรู้ประเภท รู้ไว้ชั่วคราว

3. ความบกพร่องของหลักสูตรในด้านข้อเท็จจริงของกระบวนการเรียนการสอนหรืออีกนัยหนึ่ง คือ การนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติจริง มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ให้เห็นว่า หลักสูตรไม่ได้สื่อความหมายต่อครูที่จะนำหลักสูตรไปใช้จริง ครูจึงหันไปยึดแบบเรียนของเด็กเป็นที่พึ่ง การเรียนการสอนทุกวิชาจึงอยู่ในลักษณะท่องจำข้อความในแบบเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากทุกวิชา

4. เนื้อหาในหลักสูตรไม่จับใจตัวเอง เนื้อหาสาระมุ่งไปสู่การเรียนต่อชั้นสูง แต่สภาพความเป็นจริง มีผู้เรียนส่วนน้อยที่เรียนต่อชั้นสูง ส่วนใหญ่ต้องออกไปใช้แรงงาน ความรู้ที่ได้จึงสูญเปล่าไร้ประโยชน์เสียมาก

ธีระ สุมิตร (ธีระ สุมิตร 2518 . 100 – 103) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ของการฝึกหัดครูไว้ ดังนี้ การฝึกหัดครูที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถสร้างพื้นฐานความสามารถในวิชาชีพใดตลอดไป เพราะระยะเวลาการเตรียมครูไม่เพียงพอและไม่ตรงต่อสภาพสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง โครงสร้างของหลักสูตร ไม่ตรงต่อการที่จะเตรียมนักศึกษาเพื่อรับผิดชอบในหน้าที่การเป็นครูอย่างแท้จริง ความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมักจะเป็นเรื่องทฤษฎี วิธีการสอนไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนความไม่ทันต่อความต้องการของชุมชนที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในความต้องการของนักเรียนและครู และความก้าวหน้าของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ชูพันธุ์ สมเกื้อ (ชูพันธุ์ สมเกื้อ 2521 : 19 – 20) ได้กล่าวถึงปัญหาและสภาพทั่วไปของการศึกษาหลักสูตรอุดมศึกษาในประเทศไทย ที่จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ความก้าวหน้าทางวิชาการ เทคโนโลยีรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคม ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. จุดมุ่งหมาย หลักสูตรจำนวนมากขาด ปรัชญา และจุดมุ่งหมายที่แน่นอน
2. เนื้อหาวิชา หลักสูตรที่ใช้อยู่ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรแบบวิชาความรู้ เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ
3. การจัดหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตรมีลักษณะคงที่คงตัว
4. ความสัมพันธ์ของหลักสูตรและการสอน ผู้สอนสอนแต่ละวิชาเป็นไปตามที่ผู้สอนถนัดและสนใจ
5. หลักสูตรวิชาชีพในแต่ละหลักสูตร มีการฝึกงานในค่านอาชีพน้อยเกินไป
6. ตัวผู้เรียน ผู้เรียนมักจะไม่แคบอยู่ในสาขาวิชาชีพของตน คือ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ความรู้ และเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเกินไป
7. กระบวนการเรียนการสอน ยังไม่ได้รับการปรับปรุง ยังเน้นหลักทฤษฎีและการบรรยายในห้องเรียนมากเกินไป

สภาพปัญหาต่าง ๆ นี้ มีลักษณะสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ประยูร ศรีประสาธน์ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2515 : 26) ที่ได้รายงานการวิจัยของผู้วิจัย ชาวต่างประเทศ เกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกหัดครูของไทย ได้ให้ข้อคิด ดังต่อไปนี้

หลักสูตรการฝึกหัดครูเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ วิชาบังคับทุกแห่งใช้เหมือนกันหมดซึ่ง มีไว้กำหนดขึ้นมาเพื่อสะท้อนความต้องการของท้องถิ่น และความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจน ความต้องการของประเทศ ทั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในด้านอาชีพครู การฝึกหัดครูมีได้อยู่บนรากฐานของการวิจัย หลักสูตรกว้างยากที่จะนำเอามาจัดทำแนวการสอน ให้บรรลุผลตามที่ต้องการ มีการเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าวิธีสอน บางสาขาวิชามีได้กำหนดให้ ผู้เรียนต้องออกฝึกสอน วิชาที่สอนมีมากมาย บางวิชาซ้ำซ้อนและไปทวนเนื่องกัน บางวิชาที่ จำเป็นแต่เรียนไม่ลึกซึ้งพอ วิชาการศึกษาเรียนเรื่องของแต่ละประเทศ ไม่อาจประยุกต์ใช้กับ ประเทศไทยได้ เนื้อหาที่เรียนกว้างมากยากที่จะนำมาประยุกต์ปรับใช้กับการสอนประจำวันได้ สิ่งที่สแกนแท้จริงไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ การวัดและประเมินผล เน้นเนื้อหาจากการสอนมากเกินไป สิ่งเหล่านี้บดทำลายมาตรฐานของหลักสูตรไม่เพียงพอ ที่จะสนองความต้องการของประเทศ และท้องถิ่นในด้านคุณภาพของครู และมีผลทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศทั่วไปไม่ดีพอด้วย

ธีระ รุณเจริญ (ธีระ รุณเจริญ 2521 : 29 - 30) รายงานคาบยูเนสโก (UNESCO) ได้ชี้ให้เห็นสภาพปัญหาหลักสูตรการฝึกหัดครูของไทย ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ตั้งไว้
2. บรรจุเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมากเกินไป
3. เนื้อหาในหลายวิชาซ้ำซ้อนกัน
4. หลายวิชาไม่ค่อยมีเนื้อหาสาระ และวิชาเหล่านั้นไม่ค่อยสัมพันธ์กัน
5. นักศึกษาไม่ได้เรียนวิชาเอกที่ลึกซึ้งนัก
6. เนื้อหาวิชาการศึกษา ส่วนมากเป็นเรื่องราวของต่างประเทศ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ

สภาพความเป็นจริง หรือสภาพการณ์ของไทยโดยตรง

- 7. วิชาเกี่ยวกับระเบียบวิธีสอนเป็นเรื่องราวไป และเป็นนามธรรม
- 8. ผลผลิตที่ใคร่ขโมยไม่ค่อยคล้องกับวิชาชีพ หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้

✓ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา (ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา 2519 : 8 - 10)
 ซึ่งมีแนวคิดที่จะปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูแบบใหม่ โดยเสนอการจัดหลักสูตรฝึกหัดครูแบบ
 สมรรถฐาน เนื่องจากการจัดหลักสูตรฝึกหัดครูในปัจจุบัน ไม่ได้ระบุแน่ชัดลงไปว่า จะต้องการ
 นิสิตนักศึกษาที่สมรรถภาพในการเป็นครูอย่างไร และสามารถทำอะไรได้บ้าง จึงเห็นสมควร
 ระบุลงไปให้เด่นชัด เพื่อให้มีการฝึกสมรรถภาพในการเป็นครู เพราะการกำหนดสมรรถภาพ
 ในการเป็นครู นับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการฝึกหัดครูนั่นเอง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2521 : 35) ได้กล่าวถึงแนวโน้มใหม่
 ของการฝึกหัดครูแบบสมรรถฐาน
 พยายามส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกที่
 ความเข้าใจ เจตคติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผล
 กิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นเพื่อแสดงสมรรถภาพของครู
 ให้เป็นผู้นักวิชาความรู้ที่ สอนได้ดี และยังจะต้องฝึกทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูอีก 5 ทักษะ
 คือ ทักษะในการพัฒนาตนเอง ทักษะในการสื่อความหมายติดต่อกับผู้อื่น ทักษะในการใช้
 วิจารณญาณตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ทักษะในการช่วยเหลือผู้อื่น และทักษะในการพิจารณา
 วิเคราะห์เหตุการณ์ จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ

หอม กลายานนท์ (หอม กลายานนท์ 2521 : 38 - 40) ได้เสนอแนะ
 เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูว่า สิ่งที่ควรปรับปรุงคือ การปรับปรุงด้าน
 ความรู้ เจตคติ และทักษะในการเป็นครู โดยใช้หลักการของการเป็นครูแบบสมรรถฐาน
 สำหรับในด้านการเรียนการสอน จะต้องปรับปรุงให้แตกต่างไปจากการเรียนการสอนในระดับ
 ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การกระทำกิจกรรมทั้งหลายจะต้องนำทฤษฎีกับการปฏิบัติ

วิชัย วงษ์ใหญ่ 2521 : 35
 แนวสมรรถภาพ
 ทางความสามารถ
 เพื่อพัฒนาส่งเสริม

ได้กล่าวถึงแนวโน้มใหม่
 ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ
 ก้าวในด้านความรู้ ทักษะ
 ยอมรับของเด็กเป็นสำคัญ
 เพื่อเน้นการฝึกทักษะต่าง ๆ

มาผสมผสานกัน สททฤษฎีและปฏิบัติขึ้น ในค่านหลักสูตรนั้นจะต้องสอดคล้องและเอาจึงกับ หลักสูตรในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ความคิดนี้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทาง ในการพัฒนาการศึกษาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 พุทธศักราช 2520 - 2524 (กองแผนงาน กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 35) ที่ได้กำหนดนโยบายและ แนวทางในการพัฒนาการฝึกหัดครู และความกองการของท้องถิ่น และสอดคล้องกับหลักสูตร ของระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (ธีระ รุญเจริญ 2521 : 31) ได้เสนอแนวทางในการ ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู ให้มีทฤษฎีและปฏิบัติสมดุลกัน และหลักสูตรการฝึกหัดครูจะต้อง สอดคล้องกับปัญหาความกองการ และสภาพความเป็นจริงของไทย ซึ่งตรงกับรายงานรอง คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา 2521 : 14) ในส่วนที่ เกี่ยวกับสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครู ในค่านหลักสูตร เนื้อหา สาระ และกระบวนการเรียนรู้ ที่ให้หลักสูตร เป็นแกนกลางรวมกันทั้งประเทศ และมีส่วนที่พัฒนา ขึ้นตามสภาพความกองการของท้องถิ่นให้มีภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่มีสัดส่วนสัมพันธ์กัน เช่นเดียวกับ

คณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู (คณะอนุกรรมการปรับปรุงหลักสูตร การฝึกหัดครู 2523 : 59) ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น หลักสูตรควรมีลักษณะแบบไทย ไม่ลอกเลียนของต่างประเทศมาก เกินไป และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูนี้ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับ ความคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรอุดมศึกษาของ ไพฑูรย์ สีนลาวัฒน์ (ไพฑูรย์ สีนลาวัฒน์ 2521 : 60) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรใหม่ควรจัดให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ให้โอกาสผู้เรียนได้เลือกเรียนมากขึ้น เรียนตามความถนัดและความสนใจมากขึ้น ได้โอกาสวิชาใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้ง่ายและเล็ก วิชาเก่าได้ง่ายขึ้น

2. หลักสูตรเน้นไปที่การผสมผสาน และกาบเกี่ยวหลายสาขาวิชามากขึ้น แต่ละสาขาวิชาจัดหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนสาขาอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งในแง่ของวิชา การศึกษาทั่วไปและวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะกว้าง และมองเห็นแนวทางในแง่ปัญหา ใหม่ ๆ ของสังคมได้ดียิ่งขึ้น

3. หลักสูตรขนานวิเศษจะหันมาเน้นเรื่องราวของสังคมมากยิ่งขึ้น เน้นบทบาทของ ผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องสังคมและท้องถิ่น

4. หลักสูตรขนานวิเศษเฉพาะหลักสูตรวิชาชีพ หันมาเน้นวิชาทางพฤติกรรมศาสตร์ที่ให้ เข้าใจในเรื่องของกระบวนการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์ระบบ และปัญหาในสังคมมากขึ้น

5. กระบวนการเรียนการสอนได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะตัวเนื้อหา อย่างเดียว ไม่ทำให้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลได้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอน และถือว่า เป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร

ซำรงศักดิ์ หนึ่งวัชร (ซำรงศักดิ์ หนึ่งจักร 2523 : 52 - 56) ได้กล่าวถึง แนวโน้มของหลักสูตรการฝึกหัดครู ที่ผู้รับผิดชอบจัดการฝึกหัดครูจะต้องพยายามปรับปรุงหลักสูตร การฝึกหัดครู โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องการเรียนการสอนใน สถานการณ์ที่เป็นจริง หรือใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยให้มีการเปลี่ยนวิธีการสอน ที่ใช้อยู่ในสถาบันฝึกหัดครู และนำเอานวัตกรรมเข้ามาช่วย

ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงหลักสูตรอุดมศึกษาที่ ชูพันธ์ สมเกื้อ (ชูพันธ์ สมเกื้อ 2521 : 21 - 22) มีแนวคิดเช่นเดียวกับ ไพฑูรย์ สินสวรัตน์ ทั้ง 5 ประการ และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกประการหนึ่ง คือ หลักสูตรอุดมศึกษาควรจะมีการวางจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรให้ชัดเจนกว่าเดิม เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรได้ใช้เป็นทิศทางในการเรียนการสอน ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (สมาคมผู้บริหารการศึกษา แห่งประเทศไทย 2518 158 - 160) ได้เสนอแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับ อุดมศึกษา เกี่ยวกับข้อกำหนดความมุ่งหมายการศึกษาให้ชัดเจน ดังนี้

1. พัฒนาความงอกงามทางสติปัญญา ความเจริญทางความคิด อันนำไปสู่ความ ก้าวหน้าทางวิชาการ และความเจริญของมนุษยชาติ
2. สร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาสังคม
3. เป็นแหล่งวิทยาการที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและชนบท
4. ทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. พัฒนาคณาจารย์เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ให้สามารถดำเนินชีวิต อันมีคุณตาแก่บุคคลและสังคม

ในด้านการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตรการสอน ควรจะมีสัดส่วนวิชาเฉพาะและวิชาทั่วไปที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่ออกไปประกอบอาชีพ ในสาขาวิชานั้น ๆ ปฏิบัติงานได้ดี และมีความสามารถปรับปรุงตัวเข้ากับสังคมและบุคคลอื่น หลักสูตรควรจัดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมไทย มีความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับ ปฏิบัติและกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างใกล้ชิด ส่วนการวิจัยควรให้นักศึกษามีความรู้ เกี่ยวกับการวิจัยพหุที่จะเข้าใจ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ในลักษณะผู้ใช้ผลการวิจัย

ในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ไทศาค หวังพานิช (ไศสาล หวังพานิช 2521 . 61 - 62) ได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของนิสิตและ นักศึกษาไว้ ดังนี้คือ ควรจะมีการกำหนดคกติกากาการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียน เข้าใจตรงกัน มีเกณฑ์ร่วมกัน ในระหว่างเรียนควรมีการทดสอบย่อย ติดตามงานที่มอบหมาย ให้นิสิตทำ ควรแจ้งผลการสอบ ผลการปฏิบัติงานทุกครั้งให้นิสิตทราบ สำหรับหลักการในการวัด และประเมินผลจากรายงานของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (สมาคมผู้บริหาร การศึกษาแห่งประเทศไทย 2518 1 128 - 129) ได้เสนอหลักการไว้ ดังนี้

1. การประเมินผล ควรเป็นไปเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน แบบของการประเมินผล ควรมี 2 แบบ คือ

1.1 การประเมินผลย่อย ๆ เพื่อสอบวัด นำเอาผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน และนำผลไปใช้พัฒนาพฤติกรรมทางการเรียนรู้

1.2 การประเมินผลรวม เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน และควบคุมมาตรฐาน เช่น ตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงส่วนที่คอยให้ดีขึ้น ส่วนที่ดีก็ให้ยิ่งขึ้น

2. วิธีการวัดผล ควรเน้นให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเองมากกว่า ที่จะเปรียบเทียบกับคนอื่น โดยได้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ตามความสามารถของตน

3. การวัดผลในโรงเรียน ควรให้ครูผู้สอนวัดผลเอง ส่วนมาตรฐานของการเรียนการสอน ควรมีการใช้ข้อทดสอบมาตรฐานไปวัดเป็นรายข้อเป็นครั้งคราว เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียน และสิ่งประกอบอื่น ๆ ให้ได้มาตรฐานอยู่เสมอ

4. ระบบการวัดผลใช้เป็นรายวิชา และวัดสังกะย (concept) และพัฒนาการของเค้ากว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชาหรือไม่ ไม่ควรวัดเฉพาะความจำและเนื้อหาอีกต่อไป แต่มุ่งวัดทางการวิเคราะห์ปัญหาเป็น การคิดเป็นในทุกระดับ

5. กรรรมวิธีทางการวัดผลให้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน ให้สอดคล้องกับลักษณะวิชานั้น

6. ไม่ควรยึดถือการวัดผลเป็นสิ่งสำคัญเหนือการเรียนการสอน แต่ต้อง เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนการสอน โดยถือการวัดผลเป็นมาตรการประกอบส่วนหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เอกสารการสอนจึงต้องละเอียดบอกกิจกรรมตลอดจนวิธีวัดผลไว้ด้วย

สุมิตร กุณานุกร (สุมิตร กุณานุกร 2523 : 7) กล่าวไว้ในหลักสูตรมละ การสอนเกี่ยวกับผลการประเมินผลหลักสูตรว่า "การประเมินผลหลักสูตร คือ การหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงไร และอะไรเป็นสาเหตุ" และอีกคนหนึ่งกล่าวว่า "ความพยายามที่จะค้นพบว่า อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ การประเมินผลเกินขอบเขตกว้างขวางมาก หลักสูตรไม่สัมฤทธิ์ผล อาจเป็นเพราะความมุ่งหมายสูงเกินไป หรือเป็นเพราะความมุ่งหมายยากเกินไป ผู้ปฏิบัติไม่สามารถจะดำเนินการให้บรรลุ

ตามนั้นได้ทุกประการ หรืออาจเป็นเพราะเลือกเนื้อหาหรือประสบการณ์ ไม่สัมพันธ์กับความ
มุ่งหมาย ครูสอนไม่เป็น โรงเรียนชาตวิศกูปกรณ์ ไม่มีคู่มือหลักสูตร ไม่มีประมวลการสอน"

ในลงานการบริหารหลักสูตรและการบริการวิชาการ พจน ๑ สะเพียรชัย (พจน
สะเพียรชัย 2515 : 67) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการบริการ
วิชาการไว้ดังนี้ คือ ควรให้การให้ความสำคัญแก่ผู้ดำเนินงานของหลักสูตร คือ ครูผู้สอน มีการจัด
บรรยากาศการทำงานที่ดี นำร่องขวัญในการทำงาน ให้โอกาสในการก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน
ในด้านการบริการทางวิชาการ ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์การสอน
การจัดอบรมสัมมนา จัดระบบการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยในประเทศ

นักการศึกษาหลายท่านพยายามจะศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อหาข้อมูลและเหตุผลอันจะนำ
มาปรับปรุงหลักสูตร คุณภาพ และประสิทธิภาพของครูให้ดีขึ้น ๆ ขึ้นไปด้วยการศึกษา วิจัยใน
แนวทางต่าง ๆ ดังนี้

ณรงค์ อุบริพุทธิกุล (ณรงค์ อุบริพุทธิกุล 2521 : 64 - 69) ได้ศึกษาความ
มุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารในกลุ่ม
วิทยาลัยครูภาคใต้ จากการศึกษาพบว่า การฝึกหัดครูมุ่งเน้นความเข้มแข็งทางวิชาการมากกว่า
ความมุ่งหมายทางด้านอื่น และในอนาคต ควรจะมุ่งให้นักศึกษาเกิดสมรรถภาพในด้านวิชาชีพ
สำหรับความเห็นที่มีต่อความมุ่งหมายในปัจจุบัน และควรจะเป็นในอนาคตของการฝึกหัดครู
จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคู่คือ นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

วันชัย สุภนกร (วันชัย สุภนกร 2515 : 13 - 14 และ 220) ได้ศึกษา
วิเคราะห์ และประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษา 3 วิชา คือ
วิชาการมัธยมศึกษา การประเมินผลและการแนะแนวเบื้องต้น ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี
ของสถาบันฝึกหัดครู โดยมีความมุ่งหมายในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การสอนและการวัดผลของอาจารย์ผู้สอน ในสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การสอน และการวัดผลของอาจารย์ผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบการสอนของอาจารย์กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน
4. เพื่อวิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตร วิชาการมัธยมศึกษา การประเมินผล การศึกษา และการแนะแนวเบื้องต้น

การวิจัยนี้ จัดกระทำกับอาจารย์ผู้สอนทั้ง 3 วิชา และให้นักเรียนที่เรียนกับอาจารย์ผู้สอนวิชานั้นเป็นผู้สังเกต ปรากฏผลสรุปได้ ดังนี้

ความสามารถในการรับรู้จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความเข้าใจในการสอนและความเข้าใจในการวัดผลของวิชาทั้ง 3 วิชาของอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน ประสบการณ์ต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน

ยุพา บุษระ (ยุพา บุษระ 2522 : 80 – 85) ได้ศึกษานโยบายการเรียนการสอนวิชาชีพครูในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล โดยศึกษาจาก อาจารย์ และนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า

1. อาจารย์ชายมีความเห็นว่า ด้านโครงสร้างของหลักสูตร เป็นปัญหามากกว่า อาจารย์หญิง ส่วนในด้านอื่น ๆ มีความเห็น ไม่แตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกับนักศึกษา
3. นักศึกษาชายมีความเห็นว่า ด้านเนื้อหาวิชาเป็นปัญหามากกว่า นักศึกษาหญิง แต่ในด้านอื่นมีความเห็น ไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเห็นต่อนโยบายการเรียนวิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

5. นักศึกษาระดับปริญญาตรีเห็นว่า ปัญหาด้านโครงสร้างของหลักสูตรและค่านิยมการอ่าน เป็นปัญหามากกว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
 สุมาลี วิไลรัตน์ (สุมาลี วิไลรัตน์ 2522 : 92 - 93) ได้ทำการศึกษาปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสวนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์ไปวิทยาค้นคว้าประจําปีต่าง ๆ ก็

1. หลักสูตรระดับปริญญาตรีของสภาการฝึกหัดครู ไม่เอื้ออำนวยต่อการนำไปสอนนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2. เนื้อหาบางวิชาในหลักสูตร ไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อสังคมในปัจจุบัน

3. ขาดการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

บุญศรี ไพรัตน์ (บุญศรี ไพรัตน์ 2516 : 3 - 40) ได้ทำการประเมินหลักสูตรวิชาการใช้ห้องสมุด (L.Sc 101) ในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายคือ

1. ให้ทราบถึงความเหมาะสม ความมุ่งหมาย เนื้อหาและเวลา ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนการสอนและการวัด

2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน

เก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอน และจากนิสิต ปรากฏผลว่า หลักสูตรวิชาการใช้ห้องสมุด มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ตนควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนดี เนื้อหาวิชามีความสอดคล้องกับความมุ่งหมาย วิชาที่มีส่วนช่วยให้การเรียนรู้ออกของผู้เรียนบรรลุความมุ่งหมาย และมีความคิดเห็นต่อไปว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับความตองการของสังคม ในด้านเวลาที่กำหนดไว้ยังไม่เพียงพอ ควรเพิ่มเวลาเรียน ด้านการใช้อุปกรณ์ หากอาจารย์ใช้อุปกรณ์ จะทำให้บทเรียนน่าสนใจมากขึ้น ผู้เรียนคิดว่า ได้รับความรู้จากวิชานี้ ในระดับปานกลาง

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2519 : 7) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร วิชาคณิตศาสตร์จะบรรลุเป้าหมายที่ต่องการมากน้อยเพียงใดนั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผล หลักสูตรอยู่เสมอ การประเมินหลักสูตรนั้น สามารถทำได้ทั้งในขณะที่กำลังทดลองใช้หลักสูตรอยู่ หรือภายหลังจากการทดลองใช้หลักสูตรนั้นไปแล้ว การประเมินหลักสูตร เป็นการประเมินในทุก ส่วนของหลักสูตรทั้งแก่ ปรัชญา หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการเรียน การสอน และอื่น ๆ การประเมินนั้น นอกจากพิจารณาจากผู้เรียนแล้ว ยังเสนอประเมิน โดยการพิจารณาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้รับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษา เช่น สังคมหรือชุมชน การประเมินหลักสูตร จะกระทำ ในลักษณะใดขึ้นอยู่กับความมุ่งหมาย ความต้องการ ตลอดจนความเหมาะสมเป็นสำคัญ

ธรรมบุญ เพชรยศ (ธรรมบุญ เพชรยศ 2515 : 185 - 189) ได้ศึกษา การติดตามผลปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2512 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยครู ภาคการศึกษา 7 และ 8 โดยสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้ให้ความรู้ด้าน วิชาเอก วิชาโท วิธีสอน และการอบรมศีลธรรมและวัฒนธรรมอย่างพอเพียงแก่การปฏิบัติงาน และวิทยาลัยควรจัดประสบการณ์ เกี่ยวกับความเอาใจใส่งานในหน้าที่ที่พิเศษอื่น ๆ การจัด ห้องเรียน การบูรณะเขียนงานในหน้าที่ครูไว้มากขึ้น

บุญจิตต์ ณ ลำเลียง (บุญจิตต์ ณ ลำเลียง 2513 : 82 - 83) ได้ติดตาม ผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2513 โดยสอบถามผู้สำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร ปทุมวัน บางแสน พบว่า การบริการของสถาบันแต่ละสถาบัน รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ เช่น บริการห้องสมุด และกิจกรรมต่าง ๆ เป็นที่น่าสนใจ

ประดม ใจจิตร (ประดม ใจจิตร 2513 : 73 - 75) ได้ติดตามผล การปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 ในระดับประถมศึกษา ภาคการศึกษา 8 โดยสอบถามความคิดเห็นของ ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชา พบว่า วิทยาลัยครูส่งเสริมการจัดประสบการณ์ด้าน

การจัดห้องเรียน งานพิเศษอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานสอน ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

คณะกรรมการดำเนินงานติดตามผลการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู 2519 . 34 - 37) ได้ทำการวิจัยเรื่องการติดตามผลการฝึกหัดครู พบว่า ความเห็นของครูประจำการระดับ ป.กศ. และ ป.กศ.สูง มีดังนี้

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกหัดครู ครู ป.กศ.สูง ให้ความเห็นว่า ความรู้ความสามารถในทางวิชาการศึกษา ไม่เพียงพอต่องานที่ได้รับมอบหมายในปัจจุบัน

2. รายวิชาที่ครูประจำการทั้งสองระดับเห็นว่า ไร้ประโยชน์มาก ได้แก่ วิชา จิตวิทยาการศึกษา หลักการสอน พัฒนาการเด็ก หลักการศึกษา วิธีสอนภาษาไทย วิธีสอนคณิตศาสตร์ วิธีสอนสังคมศึกษา วิธีสอนวิทยาศาสตร์ การฝึกสอน และวิธีสอนภาษาอังกฤษ

สุนทร บำเรอราช (สุนทร บำเรอราช 2518 117 - 123) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง จากการศึกษา พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นชอบตรงกัน เกี่ยวกับเกณฑ์ในการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา คือ

1. ให้นักศึกษาทราบความก้าวหน้าของตนเองควยระบบการวัดผลการศึกษา
2. พยายามทำให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าใจวิธีการประเมินผล
3. ให้อาจารย์และนักศึกษาร่วมปัญหาการเรียนการสอนดีขึ้น จากการวัดผลการศึกษา
4. ให้มีการเน้นเรื่องความมุ่งหมายของหลักสูตรว่า เป็นสิ่งจำเป็นต่อการวัดผลการศึกษา

นอกจากนี้ บุญทัน เมาเจริญ (บุญทัน เมาเจริญ 2521 115) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยาที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตร และการให้บริการของวิทยาลัยครู เชียงรายแก่ครูประจำการ โดยให้แบบสอบถามครู 33 คน และอาจารย์วิทยาลัยครู เชียงราย 46 คน ปรากฏว่า ครูมีความเห็นให้ควรมีการปรับปรุง หรือดัดแปลงหลักสูตรของวิทยาลัยครู ให้สอดคล้องหรือเข้ากับสภาพท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และควรมีการปรับปรุงด้านการเรียนการสอน และด้านวิชาการให้มากขึ้นทั้งในและนอกสถาบันผลิตครู

ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

วามเปเลอร์ (Wampler. 1960 4046 - 7) ได้วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกหัดครูของวิทยาลัย บริกซ์ วอเคอร์ โดยสอบถามผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับควนเป็นนิตีคว่า วิชาชีพทางการศึกษา และวิชาเอกจำเป้นมากสำหรับการสอน โดยเฉพาะวิธีสอนวิชาเอกและวิชาโท และวิทยาลัยควรส่งเสริมการอภิปรายกันในช่วงการเรียนวิชาการ

มอร์เซย์ (Morsey. 1965 7) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า ในการปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษนั้น ควรบกลุ่ไปถึงการเลือกหนังสือประกอบการสอนหนังสือแบบฝึกหัด การพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า มีความสอดคล้องกับปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนและผู้สอน ความต้องการ ของสังคม และเป็นไปตามการสนับสนุนทางด้านการเงินจากชุมชนหรือรัฐ ถ้าจุดมุ่งหมายดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป จุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็คว้ง เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ไทรส์ (Trites. 1977 655 - 656) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกาในอนาคคกับหลักสูตร ในแงทฤษฎีและปฏิบัติ สรุปผลได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรจะถองเป้นทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป ทั้งการพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะและหลักสูตรทั่วไป

รีเกสส์ (Regesse. 1978 647 - 648A) ศึกษาจุดมุ่งหมายและหลักสูตรฝึกหัดครูในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย แอกลิส อมาบา เอธิโอเปีย พบว่า นักศึกษาและคณาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษา ตามหลักสูตรฝึกหัดครูแตกต่างกันมาก แต่ทั้งสองฝ่ายยอมรับว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีสมรรถภาพในการสอนวิชาที่มุ่งหวังจะสอนได้ เชื่อว่าความมุ่งหมายของหลักสูตร 16 ข้อใน 20 ข้อสามารถบรรลุผลได้ เกี่ยวกับเวลาเรียนวิชาเอก วิชาโท หลักสูตรกำหนดไว้เพียงพอ แต่มีความซ้ำซ้อนกันในเรื่องที่เรียน

เดเวอเรล (Deverell. 1961 54) ศึกษาค้นคว่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของทักษะทางภาษา พบว่า การสอนที่มุ่งส่งเสริมทักษะในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ จะมีผล

ต่อการปรับปรุงทักษะด้านอื่น ๆ น้อยมาก การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การสอนทักษะทางภาษานั้น จะต้องสอนทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนควบคู่กันไป

อีเลีย (Ely. 1962 2022) ได้ศึกษาติดตามผลการผลิตครูระดับประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัย โคลราโด โดยสอบถามผู้ที่สำเร็จการศึกษาและผู้บริหารนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัย พบว่า วิชาวิธีสอนและเทคนิคจะนำไปใช้ในการสอนที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ยังไม่เพียงพอ แต่ความรู้ทางวิชาการ วิชาเอกและวิชาโทได้รับมากขึ้นไป นอกจากนี้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเพิ่มระยะเวลาของการฝึกสอน การสังเกตการสอนก่อนที่จะออกฝึกสอน การจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและชุมชน ส่วนผู้บริหารนิเทศศาสตร์เห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษา ควรได้รับการปรับปรุงในด้านหน้าที่และกิจกรรรมของครู การทำงานร่วมกับผู้บริหารนิเทศศาสตร์และเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและท้องถิ่น และทั้งผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บริหารนิเทศศาสตร์เห็นว่า การฝึกสอนเป็นกิจกรรมสำคัญอันหนึ่ง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

บราวน์ (Brown. 1969 4959) ได้ติดตามผลการผลิตครูระดับประถมศึกษาของวิทยาลัย รัฐเพนซิลวาเนีย โดยสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าวิทยาลัยควรส่งเสริมประสบการณ์ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน การวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

นิคแลส (Nicklas. 1976 3564) ได้ศึกษาผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย นอร์ท เท็กซัส สเตท มีความเห็นว่า วิธีการปฏิบัติงานฝึกสอนนั้นว่า สำคัญที่สุดในการเตรียมครูเข้าสู่อาชีพ และต้องการให้คณะกรรมการฝึกสอนได้สูงขึ้น โดยการเพิ่มเวลาการฝึกสอนให้มากขึ้น

เฮนรี (Henry. 1965 2067) ได้ศึกษาการประเมินโปรแกรมการฝึกหัดครู จากผู้สำเร็จการศึกษาวิทยาลัย โอล โคบีเนียน พบว่า ความรู้ทางวิชาชีพทางการศึกษา วิชาพื้นฐานและวิชาเอก วิชาโท ที่วิทยาลัยจัดให้ นั้น ดีอยู่แล้ว แต่ต้องการให้เพิ่มเติมวิชาโสตทัศนศึกษา วิชาการระเบียบวิธีสอน วิชาวิจัยวิธีสอน และการแนะแนว เลือกวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาในหมวดวิชาพื้นฐาน

พิตต์แมน (Pittman 1965 1501) ได้ประเมินหลักสูตรการฝึกหัดครู จากผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัย แมกนีสเซ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างปี คริสตศักราช 1957 - 1961 สรุปได้ว่า

1. วิชาการศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญ
2. ความรู้ทางด้านวิชาการศึกษายังน้อยมาก
3. ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับเนื้อหาทางวิชาการ
4. โปรแกรมการฝึกสอนมีความสำคัญต่อการเตรียมครูโดยตรง

ลอปาร์ดี (Lopardi. 1977 648 - 649A) ศึกษาสมรรถภาพ ในการวางแผนหลักสูตรของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษามีส่วนช่วยในการวางแผนหลักสูตร การจัดสภาพการเรียนการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ครูมีความรู้ เข้าใจหลักสูตร และจำเป็นต้องรับรู้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของครู อาจารย์ยังคงมีบทบาทสำคัญในการแนะนำครูใหญ่แหล่งอุปกรณ์ในชุมชนหรือสังคม เกี่ยวกับการวัดผล ครูยอมรับความสำคัญของการวัดผลแบบไม่เป็นทางการมาก และประการสำคัญที่สุด อาจารย์ใหญ่ต้องแนะแนวทางหรือช่วยครูคัดเลือกหัวข้อการเรียนที่สัมพันธ์กับความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์ใหญ่ยังมีข้อบกพร่อง คือ

1. อาจารย์ใหญ่ยังช่วยครูพัฒนาเกี่ยวกับสังกัดของเนื้อหาวิชาอย่างมาก
2. อาจารย์ใหญ่ยังไม่ได้พัฒนาตนเองอย่างเพียงพอในการที่จะตั้งวัตถุประสงค์

ในการสอนที่มีผลแน่นอน

3. อาจารย์ใหญ่ควรพัฒนาความรู้ของตน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือครูในการเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอน
4. อาจารย์ใหญ่ช่วยเหลือทางด้านวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างจำกัด
5. อาจารย์ใหญ่ควรส่งเสริมครูให้ขอสอนมาตรฐานให้มากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือผลกระทบทั้งในประเทศและนอกประเทศ ทำให้เห็นความสำคัญของหลักสูตร และยังสามารถชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร มีช่องว่างหรือจุดบกพร่องใดที่จะต้องปรับปรุง ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาให้เหมาะสม และจากการศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร พอที่จะสรุปลักษณะของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านปรัชญา ควรจะต้องมีการกล่าวถึง หรือมีการปลูกฝังให้เห็นถึงความสำคัญอย่างจริงจัง
  2. ด้านความมุ่งหมาย จะต้องมึลักษณะ สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น และสังคม และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริง
  3. ด้านการจัดรายวิชาและเนื้อหา เน้นการนำทฤษฎีและการปฏิบัติมาผสมผสานกัน โดยลดทฤษฎีและเพิ่มการปฏิบัติให้มากขึ้น และมีการฝึกสมรรถภาพที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ
  4. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ ควรจะมีการปรับปรุงรายวิชาและปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและการประเมินร่วมกัน
  5. การวัดและประเมินผล ควรจะมีลักษณะเป็นการวัด เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาพฤติกรรมทางด้านการเรียนรู้
  6. สภาพแวดล้อมในการศึกษา จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความก้าวหน้า ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีการจัดบริการอย่างเพียงพอ
- กล่าวโดยสรุปก็คือ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาสมควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง จุดบกพร่องให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

วิชาเน้นการศึกษาคนควา

ในการศึกษารังนี้มัวัดอุประสงค เพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มคหลัษฐกรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในคาน ปรังญา จุดมุ่งหมาย การจักรายวิชาและเน้อหา การจักประสพการณเรียนรู การวัดและประเมินผล สภาพแวดลอม ในการศึกษา ซึ่งคานเนนการคังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 3 กลุ่ม คังนี้

1. อาจารย์ ศึกษาจากผู้ที่ทำหน้าที่สอนตามหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. บัณฑิต ศึกษาจากผู้ที่จบหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และได้รับพระราชทานปริญญาบัตรแล้ว
3. นิสิต ศึกษาจากผู้ที่กำลังเรียน หรือเรียนจบหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรแล้ว แต่ยังไม่ได้รับพระราชทานปริญญาบัตร

จากประชากรทั้ง 3 กลุ่มคังกล่าว ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 148 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีจำนวนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 85 ของประชากรทั้งหมด คังรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามเพศ และสถานภาพ

กลุ่มตัวอย่าง	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
อาจารย์	8	3	11
บัณฑิต	68	9	77
นิสิต	46	14	60
รวม	122	26	148

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของ อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในค่านิยม จิตมุ่งหมาย การวิเคราะห์วิชาและเนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล สภาพแวดล้อมในการศึกษา โดยที่ลักษณะของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อต้องการทราบข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง โดยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ สอดถามเกี่ยวกับ

1. ระดับการศึกษา
2. ประสบการณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา
3. อายุ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น บัณฑิต และนิสิต จะสอบถามข้อมูลส่วนตัวในค่าน

1. เพศ
2. ตำแหน่งหน้าที่การงาน
  - 2.1 ก่อนเข้าศึกษา
  - 2.2 เมื่อสำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร การศึกษา

ลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในค่าน ปรึกษา จุดมุ่งหมาย การจัดรายวิชาและเนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล สภาพแวดล้อมในการศึกษา โภภินแต่ละข้อคำถามจะให้ผู้ตอบประเมินได้ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และตอนท้ายของแบบสอบถามจะมีคำถาม ปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอความคิดเห็น โดยที่คำตอบส่วนนี้ จะไม่นำไปเกี่ยวข้องกับ การทดสอบสมมุติฐาน แต่จะใช้ประโยชน์ในการอภิปรายผลและเสนอแนะในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร วิทยานิพนธ์ ข้อคิดเห็นและทัศนะของบุคคล รวมทั้งงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการติดตามผล เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำมาเป็น ข้อมูล และแนวทางส่วนหนึ่งในการสร้างข้อคำถาม

2. ศึกษาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2521 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พุทธศักราช 2517 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พุทธศักราช 2519 หลักสูตรการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2519 คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย 2519 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พุทธศักราช 2519 และคู่มือหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช 2523 เพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนหนึ่งในการสร้าง ข้อคำถาม

3. ร่างแบบสอบถาม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม ตลอดจนแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. ลงมือสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับทัศนคติของ อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีต่อหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในค่าน ประชัญ จุดมุ่งหมาย การจัดรายวิชา และเนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล สภาพแวดล้อมในการศึกษา เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้สำนวน ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อความถามและคำชี้แจง ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ มีความชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. หากคุณภาพของเครื่องมือ โดยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทางคานหลักสูตรและการวิจัย จำนวนเก้าท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตาม โครงสร้างและเนื้อหาว่า สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการและเป้าหมายในการวิจัยหรือไม่ (รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงไว้ในภาคผนวก)

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามมาทำการแก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความสมบูรณ์อีกครั้ง ก่อนนำแบบสอบถามออกทดลอง เสร็จแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ดังนี้

1. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 16 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริง

2. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน จำนวน 20 คน

3. นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา จำนวน 24 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ทั้งหมด จำนวน 60 คน และเมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น .7650

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในปีการศึกษา 2526 โดยทำหนังสือแนะนำตัว ผู้วิจัย จุดมุ่งหมายของการวิจัยและผลประโยชน์ที่จะได้รับ แล้วขอความอนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถามโดยความดี
2. สำหรับอาจารย์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ควยตนเอง พร้อมทั้งเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมา
3. สำหรับนิสิต ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ควยตนเอง และฝากตัวแทนส่งให้ พร้อมทั้งเก็บรวบรวมคืน
4. สำหรับบัณฑิตชั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้โดยทางไปรษณีย์ และอำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน โดยติดแสตมป์และเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยให้เรียบร้อย และเมื่อถึงเวลา 3 สัปดาห์ ได้ส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ไปให้ผู้ที่ยังไม่ได้ออกแบบสอบถามกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง
5. เมื่อครบระยะเวลา 6 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 148 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.92 ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าตอบที่สมบูรณ์ทุกฉบับ และจำนวนดังกล่าวมีปริมาณเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบสมมุติฐาน จึงได้นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์กำหนด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาในแต่ละคาน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างกัน ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มกับค่าเฉลี่ยที่คาดหวังของคะแนนทัศนคติต่อหลักสูตรแต่ละคาน ซึ่งค่าเฉลี่ยที่คาดหวังนี้ คำนวณมาจากผลคูณของคะแนนปานกลางของแต่ละข้อคำถาม กับจำนวนข้อความที่ไขว้ทัศนคติในแต่ละคาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษา มหาวิทยาลัย วิชาเอกการบริหารการศึกษาในค่านต่าง ๆ โดยทั่ว ๆ ไปนั้น ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทัศนะที่มีต่อหลักสูตรแต่ละ ค่าน เทียบกับค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ทัศนะที่มีต่อหลักสูตรในค่านต่าง ๆ ของประชากรในแต่ละกลุ่ม

ทัศนะต่อหลักสูตร	ค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง	กลุ่มประชากร			
		อาจารย์ (N = 11)	บัณฑิต (N = 77)	นิสิต (N = 60)	รวม (N = 148)
1 ปรัชญา	30.00	38.8181	39.4416	37.3000	38.5270
2 จุดมุ่งหมาย	30.00	35.0000	35.4026	33.3833	34.5541
3 การจึกรายวิชาและเนื้อหา	21.00	21.8181	21.1688	19.7333	20.6351
4 การจัดประสบการณ์เรียนรู	30.00	27.7272	25.1039	23.5833	24.6824
5 การวัดและประเมินผล	30.00	26.1818	23.4416	19.3333	21.9797
6 สภาพแวดล้อมในการศึกษา	30.00	24.9090	30.5065	26.7667	28.5743
เฉลี่ยทั้งหลักสูตร		174.4545	175.0649	160.1167	168.9527

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของทัศนะ ในแต่ละกลุ่มประชากรทั้งสามกลุ่ม จำแนกในแต่ละ ค่าน เทียบกับค่าเฉลี่ยที่คาดหวังแล้ว พบว่า ในค่านปรัชญา และค่านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพียงสองด้านเท่านั้น ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ชนะที่สูงกว่า ค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง โดยที่ด้านการจัด
รายวิชาและเนื้อหา ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ตลอดจนด้าน
สภาพแวดล้อมในการศึกษานั้น มีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ชนะต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง

อย่างไรก็ตาม แมวาระดับของทักษะที่สอดคล้องต่อหลักสูตรแต่ละด้านของประชากรทั้งสามกลุ่ม
ที่เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยที่คาดหวังแล้ว จะมีลักษณะทิศทางเหมือนกัน แต่ความเข้มของทั้งสาม
กลุ่มมีลักษณะที่แตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบว่ากลุ่มใดมีระดับความเข้มของทักษะแตกต่างกันจริง
จึงได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนต่อไป ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะต่อหลักสูตรการศึกษา
มหาวิทยาลัย คานปรังญา

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	115.8226	77.9113	2.9243
ภายในกลุ่ม	145	3863.2234	26.6429	
รวม	147	4019.0460		

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะต่อหลักสูตรการศึกษา
มหาวิทยาลัย วิชาเอกการบริหารการศึกษา คานปรังญา ระหว่างกลุ่มอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต
พบว่า ไม่นับสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

แหล่งของความผันแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	139.6298	69.8149	4.2522 *
ภายในกลุ่ม	145	2380.7028	16.4186	
รวม	147	2520.3326		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ระหว่างกลุ่ม อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทักษะ เป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe' (Marascullo 1971 358) ต่อไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้กระบวนการ
ตามแนวคิดของ Scheffe'

คู่เปรียบเทียบ	ค่าความแตกต่าง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	s ¹
อาจารย์ - บัณฑิต	- .4026	1.3061	- .3082
อาจารย์ - นิสิต	1.6167	1.3290	1.2164
บัณฑิต - นิสิต	2.0193	.6977	2.8942

$$^1 s = 2.4698 ; p < .05$$

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ พบว่า ทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น กลุ่มอาจารย์และกลุ่มบัณฑิต มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลุ่มบัณฑิต และกลุ่มนิสิต มีทักษะต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มบัณฑิตมีทักษะในทางที่ดีมากกว่ากลุ่มนิสิต ส่วนกลุ่มอาจารย์ และกลุ่มนิสิต ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คำนการจัตรายวิชาและเนื้อหา

แหล่งของความแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	86.2297	43.1149	4.9142**
ภายในกลุ่ม	145	1272.1749	8.7736	
รวม	147	1358.4046		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา คำนการจัตรายวิชาและเนื้อหา ระหว่างกลุ่มอาจารย์ บัณฑิตและนิสิต พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวความคิดของ Scheffe' ต่อไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบทีละคู่เป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe¹

คู่เปรียบเทียบ	ค่าความแตกต่าง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	s ¹
อาจารย์ - บัณฑิต	.6493	.9547	.6801
อาจารย์ - นิสิต	2.0848	.9715	2.1459
บัณฑิต - นิสิต	1.4355	.5101	2.8141

$$^1 s = 2.4698 ; p < .05$$

$$s = 2.8705 ; p < .01$$

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทีละคู่เป็นรายคู่ พบว่า ทีละคู่คือหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านการจัดรายวิชาและเนื้อหา นั้น กลุ่มอาจารย์และกลุ่มบัณฑิต มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่กลุ่มบัณฑิตและกลุ่มนิสิต มีทีละคู่คือการจัดรายวิชาและเนื้อหาของหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มบัณฑิตมีทีละคู่ในทางที่ดีว่ากลุ่มนิสิต ส่วนกลุ่มอาจารย์และกลุ่มนิสิต ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คำนวณการจัดประสบการณ์เรียนรู้

แหล่งของความผันแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	188.2589	94.1295	6.5370 **
ภายในกลุ่ม	145	2087.9339	14.3995	
รวม	147	2276.1928		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา คำนวณการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ระหว่างกลุ่มอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe' ต่อไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบทัศนะเป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้กระบวนการ
การตามแนวคิดของ Scheffe'

คู่เปรียบเทียบ	ค่าความแตกต่าง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	s ¹
อาจารย์ - บัณฑิต	2.6233	1.2231	2.1448
อาจารย์ - นิสิต	4.1439	1.2446	3.3895
บัณฑิต - นิสิต	1.5206	.6534	2.3272

$$^1 s = 2.4698 , p < .05$$

$$s = 2.8705 ; p < .01$$

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทัศนะเป็นรายคู่ พบว่า ทัศนะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้นั้น กลุ่มอาจารย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนิสิต กลับไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มบัณฑิต และความแตกต่างระหว่างกลุ่มบัณฑิตและนิสิต ก็ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ด้านการวัดและประเมินผล

แหล่งของความแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	779.0792	389.5396	14.9825 **
ภายในกลุ่ม	145	3769.9567	25.9997	
รวม	147	4549.0359		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างกลุ่มอาจารย์ บัณฑิตและนิสิต พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe' ต่อไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏ

ดังตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบทีละคู่เป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้กระบวนการ
ความแนวคิดของ Scheffe'

คู่เปรียบเทียบ	ค่าความแตกต่าง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	s ¹
อาจารย์ - บัณฑิต	2.7402	1.6435	1.6672
อาจารย์ - นิสิต	6.8485	1.6724	4.9501
บัณฑิต - นิสิต	4.1083	.8780	4.6789

$$^1 s = 2.4698, p < .05$$

$$s = 2.8705; p < .01$$

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทีละคู่เป็นรายคู่ พบว่า ทีละคู่ต่อหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลนั้น กลุ่มอาจารย์และกลุ่ม
นิสิต มีทีละคู่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า ทั้งสองกลุ่มมี ทีละคู่สูงกว่า
กลุ่มนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต ด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษา

แหล่งของความผันแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	631.3961	315.6981	6.4996 **
ภายในกลุ่ม	145	7042.8892	48.5716	
รวม	147	7674.2853		

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษา ระหว่างกลุ่มอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe' ต่อไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'

คู่เปรียบเทียบ	ค่าความแตกต่าง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	s ¹
อาจารย์ - บัณฑิต	-5.5975	2.2464	-2.4917
อาจารย์ - นิสิต	-1.8577	2.2858	-.8127
บัณฑิต - นิสิต	3.7398	1.2001	3.1168

$$^1 s = 2.4698 ; p < .05$$

$$s = 2.8705 , p < .01$$

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ พบว่า ทักษะต่อหลักสูตรการศึกษา มหามบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษา กลุ่มอาจารย์มีคะแนนทักษะต่ำกว่าทุกกลุ่ม โดยแตกต่างจากกลุ่มบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนิสิตกลับไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ และยิ่งพบว่า กลุ่มบัณฑิตมีทักษะสูงกว่ากลุ่มนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยใช้คะแนนรวมทุกด้าน

แหล่งของความแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	7911.9339	3955.9670	17.1449 **
ภายในกลุ่ม	145	33456.8026	230.7366	
รวม	147	41368.7365		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา โดยใช้คะแนนรวมทุกด้าน ระหว่างกลุ่มอาจารย์ บัณฑิตและนิสิต พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe' ต่อไป ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตาราง 16

ตาราง 16 การเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ ชนิด pair - wise โดยใช้กระบวนการ
ตามแนวคิดของ Scheffe'

คู่เปรียบเทียบ	ค่าความแตกต่าง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	s ¹
อาจารย์ - บัณฑิต	-.6104	4.8961	-.1246
อาจารย์ - นิสิต	14.3378	4.9821	2.8778
บัณฑิต - นิสิต	14.9482	2.6157	5.7148

$$^1 s = 2.4698 ; p < .05$$

$$s = 2.8705 \quad p < .01$$

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ พบว่า ทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา โดยใช้คะแนนรวมทั้ง 6 ด้านแล้ว พบว่า กลุ่มนิสิตมีคะแนนทักษะต่ำกว่า กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มอาจารย์กับกลุ่มบัณฑิต ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร การศึกษา ในแต่ละด้านตามตัวแปรอิสระของประชากรในแต่ละกลุ่ม

2.1 ในกลุ่มประชากรอาจารย์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาทำการศึกษาค้างนี้ มีจำนวนจำกัดเพียง 11 คนเท่านั้น เมื่อจำแนกกลุ่มตามตัวแปรอิสระแล้ว มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบสมมุติฐาน

2.2 ในกลุ่มประชากรที่เป็นบัณฑิต เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ เพศ และตำแหน่งหน้าที่การงาน ก่อนเข้าศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษา พบว่า ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 คน มีเพศหญิงเพียง 9 คน และผู้ที่ทำหน้าที่ไม่ใช่นักบริหารมีเพียง 8 คน ซึ่งทำให้ไม่อาจวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบตามสมมุติฐานได้เช่นกัน

2.3 ในกลุ่มประชากรที่เป็นนิสิต เมื่อจำแนกตัวแปรอิสระตามหน้าที่การงานก่อนเข้าศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษา พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 60 คน เป็นผู้ที่ทำงานหน้าที่บริหาร 51 คน จึงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ทางสถิติสำหรับตัวแปรอิสระนี้ได้ และเมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระเพศแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายมี 46 คน เพศหญิงมี 14 คน ข้อมูลดังกล่าวเพียงพอที่จะทำการวิเคราะห์ทางสถิติได้ จึงทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในแต่ละด้าน ปรากฏผล ดังตาราง 17

ตาราง 17 การเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ตามตัวแปรเพศ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา	ค่าเฉลี่ย		F
	ชาย	หญิง	
1 ปรัชญา	37.4565	36.7857	.1461
2 จุดมุ่งหมาย	33.6087	32.6429	.7252
3 การจัดรายวิชาและเนื้อหา	19.8478	19.3571	.3286
4 การจัดประสบการณ์เรียนรู้	23.8043	22.8571	.6148
5 การวัดและประเมินผล	19.4783	18.8571	.2070
6 สภาพแวดล้อมในการศึกษา	26.5435	27.5000	.2024
เฉลี่ยทั้งหลักสูตร	160.7391	158.0000	.3727

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทัศนะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ระหว่างนิสิตชายและนิสิตหญิง พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีทัศนะต่อหลักสูตร
ไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา โดยถามความคิดเห็นของ อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต เพื่อเป็น ข้อมูลในการเสนอแนะทางส่วนหนึ่ง สำหรับผู้ที่รับผิดชอบได้พิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องและสนองความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ซึ่งเรียน และสอนตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 148 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็นสองตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ ได้แก่ สถานะของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร การศึกษา ในด้านต่าง ๆ หกด้าน ก่อ ปรัชญา จุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์วิชาและเนื้อหา การจัด ประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในด้านต่าง ๆ หกด้าน โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน และเปรียบเทียบทักษะเป็นรายคู่ โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของ Scheffe'
2. เปรียบเทียบทักษะที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในแต่ละด้านตามตัวแปรอิสระของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

สรุปผลการค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต มีทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในด้านปรัชญา และจุดมุ่งหมาย ในระดับพึงพอใจปานกลาง แต่ทักษะต่อหลักสูตรในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับพึงพอใจน้อย
2. อาจารย์ บัณฑิต และนิสิต มีทักษะต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในด้านปรัชญา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านจุดมุ่งหมาย การจัดรายวิชา และเนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และทักษะต่อหลักสูตรทั้งระบบ กลุ่มนิสิตมีทักษะต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษา กลุ่มอาจารย์มีทักษะต่ำสุด และแตกต่างกับกลุ่มบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาดังสรุปมาแล้วนั้น ชี้ให้เห็นว่า ในด้านปรัชญา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น กลุ่มประชากรทั้งหมดเห็นว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและการจัดการศึกษาคือแล้ว แต่ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการศึกษา ประชากรทั้งสามกลุ่มเห็นว่า ยังไม่เหมาะสม โดยที่ค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่คาดหวังมาก เว้นแต่ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการศึกษา ในทักษะของกลุ่มบัณฑิต และด้าน

การจัดรายวิชาและเนื้อหา ในทัศนะของบัณฑิตและอาจารย์ ที่อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับการวิจัยของ รีเกสส์ (Regesse. 1978 647 - 648A) ซึ่งศึกษาพบว่า นักศึกษาและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย แอคคิส อบาบา เอธิโอเปีย มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สามารถกระทำให้บรรลุผลได้ โดยใช้เนื้อหาวิชาที่กำหนด ในหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ในด้านการจัดรายวิชาและเนื้อหา แม้ว่ากลุ่มอาจารย์และกลุ่มบัณฑิต จะเห็นว่า เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายและปรัชญาของหลักสูตรได้ก็ตาม แดกกลุ่ม บัณฑิตและกลุ่มนิสิตต่างได้ให้ความเห็นว่า ยังมีบางรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหา รวมทั้ง กระบวนการเรียนการสอน เน้นหนักไปที่ความรู้ทางวิชาการมากกว่า ที่จะมุ่งไปสู่เทคนิคในการ ปฏิบัติหรือนำไปใช้ ลักษณะข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับการวิจัยของ อีลาย (Ely. 1962 2022) และ ชีระ รุญเจริญ (ชีระ รุญเจริญ 2521 29 - 30) ซึ่งข้อคิดเห็น เกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของเนื้อหาในการเรียนการสอน ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษานี้ จากการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดได้ข้อสรุปว่า วิชา หลักการบริหารการศึกษา มีความซ้ำซ้อนกับวิชาทฤษฎีการบริหารและการจัดองค์การ ตลอดจน วิชาการบริหารบุคลากรทางการศึกษา การวางแผนอาคารสถานที่ ซึ่งควรมีการปรับปรุงแก้ไข ให้มีการซ้ำซ้อนกันน้อยที่สุด นอกจากนี้กลุ่มบัณฑิตและกลุ่มนิสิต ยังมีความเห็นว่า ในบางรายวิชา เช่น กฎหมายการศึกษา งบประมาณและการเงินโรงเรียน เศรษฐศาสตร์การศึกษา ควรมี การปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเสมอ ๆ ซึ่งข้อคิดเห็นดังกล่าว สอดคล้องกับกลุ่มอาจารย์ที่เสนอไว้ว่า ในทุก ๆ วิชาควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย โดยผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบ อย่างไรก็ตามกลุ่มบัณฑิตมีความเห็นว่า มีรายวิชาบางวิชาซึ่งควร เพิ่มเติม เพราะมีความจำเป็นสำหรับการออกไปปฏิบัติราชการ ซึ่งได้แก่ รายวิชาที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาชนบท ประชากรศึกษา การจัดกระทำแผนและโครงการ ตลอดจนจิตวิทยาสำหรับผู้ บริหาร ซึ่งเมื่อพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีรายวิชาบางวิชาในหมวดวิชา เอกเลือก คือ รายวิชาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม การบริหารการศึกษาระดับท้องถิ่น เป็นรายวิชาที่มีลักษณะและเกี่ยวข้องกับความต้องการ ดังกล่าวทั้งสามรายวิชา แต่ปรากฏว่า รายวิชาเหล่านี้ยังไม่เปิดทำการสอนอย่างจริงจัง นอกจากนี้ทั้งกลุ่มบัณฑิตและกลุ่มนิสิต มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสัญญา

การบริหารการศึกษา ซึ่งเน้นหนักในเรื่องการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการทำ
 ปรวิญญานที่หนักนั้น ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่แท้จริงของรายวิชานี้ ควรจัดการเรียนการสอน
 ในลักษณะที่เป็นการสัมมนาปัญหาการศึกษา เกี่ยวกับแนวคิด แนวโน้ม และทิศทางการศึกษา
 ของไทย ตลอดจนความเป็นไปได้ของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการบริหารในการปฏิบัติงานจะ
 สอดคล้องและเป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนมากกว่า อนึ่งสำหรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 การวัดและประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการศึกษา ซึ่งประชากรทั้งสามกลุ่ม เห็นว่า
 ยังไม่เหมาะสมเช่นกันนั้น ถ้าพิจารณาในด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และในด้านการวัด
 และประเมินผล ก็พบว่า กลุ่มนิสิตมีทัศนะต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่า กลุ่มผู้เรียนในปัจจุบัน
 มีความคิดเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหาร
 การศึกษาที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ยังไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พึงพอใจในด้าน การจึกรายวิชาและเนื้อหา
 การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการศึกษา ในขณะที่
 กลุ่มบัณฑิตและกลุ่มอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง ซึ่งอาจเป็น
 ผลเนื่องมาจาก กลุ่มอาจารย์เป็นกลุ่มผู้ให้บริการ และกลุ่มบัณฑิตเป็นกลุ่มที่ผ่านการรับบริการ
 มาแล้ว ส่วนกลุ่มนิสิต เป็นกลุ่มที่กำลังได้รับการบริการอยู่ กลุ่มนิสิตจึงมีความต้องการหรือ
 มุ่งหวังต่อกระบวนการเรียนการสอนสูง โดยที่คิดว่ามหาวิทยาลัยควร เอื้ออำนวยเกี่ยวกับ
 กระบวนการเรียนการสอนให้ดีกว่านี้ ซึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในการศึกษานั้น
 พบว่า กลุ่มอาจารย์เห็นว่า สภาพแวดล้อมในการศึกษานั้น ยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งแตกต่างไปจาก
 กลุ่มบัณฑิตและกลุ่มนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในลักษณะดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มอาจารย์เห็นว่า
 กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น มีความเหมาะสมพอสมควร ส่วนกลุ่มนิสิตเห็นว่า
 ยังไม่มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษาครั้งนี้ สรุปเป็นข้อเสนอแนะ สำหรับภาควิชาบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เกี่ยวกับการบริหารและพัฒนา
 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ดังนี้

1. คำนประัษาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในการผลิตบัณฑิตให้บรรลุตามเป้าหมายในคาน กุณภาพ

2. ควรมีการสัมมนา เพื่อปรับปรุงรายละเอียดของเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ให้ความซ้ำซ้อนกันน้อยที่สุด ตลอดจนคำนึงถึงความจำเป็นของการต่อเนื่องระหว่างรายวิชา และธรรมชาติของรายวิชาบางวิชา ซึ่งอาจเป็นอิสระไม่เกี่ยวเนื่องกับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรเหล่านี้ไปใช้ (implementation) ทั้งในคาน การเปิดสอนในแต่ละภาคเรียน และการวางแผนทางการจัดการเรียนการสอน

3. ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ทั้งในคานการคนควา ควบตนเอง และโอกาสในการเลือกเรียนรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู กรม และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการติดตามผล
การฝึกหัดครู เอราวัลการพิมพ์ 2519, 213 หน้า
- คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย 2521, 66 หน้า
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา "ปฏิรูปการศึกษา" รายงานคณะกรรมการวางแผน
เพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า
- คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู การประชุมปฏิบัติการ 1 กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ 2523, 129 หน้า
- พิมพ์สุข กุญชร ณ ออยุธยา "แนวโน้มในการจัดการฝึกหัดครู" คุรุปริทัศน์ 5 : 8 - 10
พฤษภาคม 2519
- _____ "ทฤษฎีของหลักสูตร" เอกสารการบรรยายการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 2522,
26 หน้า อัครสาเนา
- _____ "ทฤษฎีของหลักสูตร" เอกสารการบรรยายการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 2525,
26 หน้า อัครสาเนา
- พิมพ์สุข สมเกื้อ "ข้อคิดเกี่ยวกับหลักสูตรอุดมศึกษาในอนาคต" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ
6 : 17 - 22 สิงหาคม - กันยายน 2521
- ณรงค์ อูปริพุทธิกุล ความมุ่งหมายของการฝึกหัดครู ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร
ในกลุมวิทยาลัยครูภาคใต้ ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2521, 71 หน้า อัครสาเนา
- พิศนา แชนมณี "การประเมินผลหลักสูตร" รายงานการประชุมวิจัยการศึกษาประจำปี 2519
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2519, 255 หน้า
- ธรรมบุญ เพชรยศ การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.)
ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2516 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และวิทยาลัยครูใน
ภาคการศึกษา 7 และ 8 ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515
206 หน้า อัครสาเนา

ธีระ รุญเจริญ "แนวทางเกี่ยวกับการฝึกหัดครู" วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3 : 24 - 27 มกราคม - เมษายน 2521

ธีระ สุมิตร การฝึกหัดครู . ปัญหาและโอกาส สำนักพิมพ์บรรณกิจ 2518, 229 หน้า

ขำรงค์ศักดิ์ หนึ่นจักร์ "แนวโน้มนโยบายการฝึกหัดครู" ครูปริทัศน์ 4 : 52 - 56 เมษายน 2523

บุญจิตต์ ณ ลำเลียง การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ปีการศึกษา 2510

ปริญญาหมาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 102 หน้า อัดสำเนา

บุญทัน เฒ่าเจริญ ปัญหาและความต้องการของครูองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายและพะเยา

ที่สัมพันธ์กับการปรับปรุงหลักสูตรและการให้บริการของวิทยาลัยครู เชียงรายแคะครูประจำการ

ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 115 หน้า อัดสำเนา

บุญศรี ไพรัตน์ การประเมินผลหลักสูตรวิชาการใช้ของสมุค (L.Sc. 101) ในระดับปริญญาตรี

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516,

57 หน้า อัดสำเนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บัณฑิตวิทยาลัย 2517, 42 หน้า อัดสำเนา

_____ คู่มือบัณฑิตวิทยาลัย โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง 2519, 196 หน้า

_____ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พุทธศักราช 2519 โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง

2519, 245 หน้า

_____ จุลสารบัณฑิตวิทยาลัย 2520, 62 หน้า อัดสำเนา

_____ คู่มือและหลักสูตรชั้นบัณฑิตศึกษา ประเสริฐการพิมพ์ 2523, 255 หน้า

ประยอม ใจจิตร การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้นำเรัจประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 ในระดับประถมศึกษา ภาคการศึกษา 8 ปริญญาโท กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 110 หน้า อัดสำเนา

ประยูร ศรีประสาน "วิเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครูในประเทศไทย"

วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 1 : 19 - 35 สิงหาคม 2515

ปรีชา สัมฤทธิ์ผล การประเมินผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต พุทธศักราช 2517 โครงการวิจัยของ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตปทุมวัน 2525, 187 หน้า

- ป๋วย อึ้งภากรณ์ "พุทธศาสนากับการพัฒนาชาติ" ใน รายงานกิจการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 โรงพิมพ์ประยูรวงศ์ 2514, ไม่มีเลขหน้า
- ผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคม การปฏิรูปการศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2518,
 294 หน้า
- พจน์ สะเพียรชัย "โครงสร้างของหลักสูตร" ใน รายงานและสรุปผลการสัมมนาเรื่องการปรับปรุง
หลักสูตรและการขยายงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน 2515,
 160 หน้า
- ไพฑูริย์ สีนลวรัตน์ "หลักสูตรอุดมศึกษา" วารสารครูศาสตร์ 6 : 42 - 63 พฤศจิกายน -
 ธันวาคม 2521
- ไพศาล หวังพานิช "การวัดและประเมินผลการศึกษา" ใน สรุปผลสัมมนาอาจารย์ใหม่
หน้า 61 - 62 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521
- ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Bulletin 2519
 2519, 17 หน้า อัดสำเนา
- บุพผา บุญชะ การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนวิชาชีพครูในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร
 ปรินญาณินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 114 หน้า อัดสำเนา
- วันชัย ศุภนกร การศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนรายวิชาการศึกษา
บางรายวิชา ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปรินญาณินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2515, 239 หน้า อัดสำเนา
- วิจิตร ศรีสอาน "จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาและการพัฒนาอาจารย์" ใน รายงานสรุปการสัมมนา
เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 3 - 6 มิถุนายน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2519
- วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิตินิยม โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2521, 162 หน้า
- วิทยาลัยวิชาการศึกษา หลักสูตรปริญญาการศึกษาบริหารบัณฑิต โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ 2510,
 109 หน้า
- ตีป๋นหมัด เกตุทัต การปฏิรูปการศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า

- สุมาลี วิไลรัตน์ ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรี
ในวิทยาลัยครู วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 129 หน้า อักสำเนา
- สุมิตร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2523, 271 หน้า
- สุนทร บำเรอราช ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต เกี่ยวกับระบบการวัดผลและประเมินผล
การศึกษา ของวิทยาลัยครูในภาคกลาง วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518,
129 หน้า อักสำเนา
- สมบุญ ชิตพงษ์ การประเมินผลหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสถาบัน
ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปริญญาโท กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 119 หน้า อักสำเนา
- หอม คลายานนท์ "การจัดการฝึกหัดครูเพื่อบ่มบ่มผู้สำเร็จมัธยมศึกษาชั้นสูง" ครูปริทัศน์
11 : 36 - 46 พฤศจิกายน 2521
- เอกวิทย์ ณ ถลาง "ข้อคิดเรื่องหลักสูตร" ประชาศึกษา 17 138 ตุลาคม 2508
- Bloom, Benjamin S. Taxonomy of Education objective. New York,
David Mckay, 1967. 207 p.
- Brown, Ray Allen. "A Field Follow-up Study of a Selected Group
of Graduates in the Elementary Curriculum of the State Teachers
College, Kutztown, Pennsylvania," Dissertation Abstracts. 20
June, 1960 · 4959 p.
- Deverell, A.F. "Are Reading Improvement Course at The University
Level Justified," The Journal of Education Research 54 205
February, 1961.
- Ely, Margot. "A Follow-up Study of Univeristy of Colorado
Graduates Prepared to Teach in Elementary School," Dissertation
Abstracts. 23 · 2022, October, 1962.
- Good, Carter Victor. Dictionary of Education. New York, McGraw-Hill,
1973. 681 p.
- Hammond, R. "Context Evaluation of Instruction in Local School
Districts" Educational Technology. January, 1969.
- Henry, James Oswald. "An Evaluation of a Teacher Evaluation Program
by the Graduates of a State College," Dissertation Abstracts.
26 2067, October - December, 1965.
- Jevons, F.R. and H.D. Tuchar, What Kinds of Graduates do We Need.
Oxford University Press, 1972.

- Lopardi, Michael Joseph. "Curriculum Planing Competencies For Secon School Principles," Dissertation Abstracts International. 39 (20) 648 - 649 August, 1977.
- Marascuilo, Leonard A. Statistical Methods for Behavioral Science Research, New York, McGraw-Hill Book Co., 1971. 578 p.
- Metfessel, N.S. and W.B. Michael, "A Paradigm Involving Multiple Criterion Measures for the Evaluation of the Effectiveness of School Programs" Educational and Psychological Measurement. 27 (1967)
- Morsey, Royal J. Improving English Instruction. Boston, Allyn and Bacon Inc., 1965. 290 p.
- Nicklass, Willis Lynn. "A Follow-up Study of the 1974 - 1975 Graduates of North Texas State University Who Obtained Certification to Teach." Dysertation Abstracts International. 36 · 3564, December, 1976.
- Pittman, Kathben Higdon. "An Evaluation of Teacher Education Program by the Graduate of a State College, Dysertation Abstracts International. 3 1501, September, 1965.
- Provus, M. Discrepancy Evaluation for Educational Program Improvement and Assessment. Berkeley, Cal . McCutchan, 1971.
- Regesse, Kahsey. "Study of Objective and the Curriculum of Teacher Education in the Faculty of Education," Dysertation Abstracts International, 39 (2) 647 - 648, August, 1977.
- Stake, R.E., "The Countanance of Educational Evaluation" Teacher College Record. 1967. 68 p.
- Stufflebeam, D.L., "Toward a Science of Educational Evaluation" Educational Technology. p.6. 1969.
- Taba, Hilda. Curriculum Development ; Theory and Practice. New York, Harcourt, Brace & World, 1962.
- Trites, Donald George. "Examination of Some Relationship Between Future Study and Curriculum as a Theoretical and Practical Activity." Dysertation Abstracts International. 39 (2) 655A, August, 1978.
- Tyler, R.W., "General Statement on Evaluation" Journal of Educational Research. 35 (March, 1942)
- Wampler, Frederick F. "An Analysis of the Strengths and Weakness of the Teacher Education Program at Bridge-water College, Based upon a Follow-up Inquiry of Graduates of Three Consecutive Years," Dysertation Abstracts. 23 · 4046 - 4047, April, 1960.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

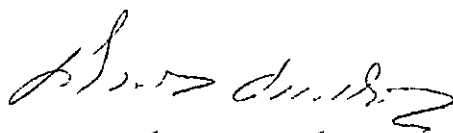
1 พฤศจิกายน 2526

เรียน มหาวิทยาลัยวิชาเอกการบริหารการศึกษา มทว ประสานมิตร

ข้าพเจ้า นายนิเวศน์ ชรรณรักษ์ เป็นอาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปัจจุบันกำลังเรียนหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 9 (ปีการศึกษา 2524) ได้รับอนุมัติให้ทำ
ปริญญานิพนธ์เรื่อง "ทัศนคติของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" จึงใคร่ขอความ
ร่วมมือจากท่านให้ช่วยกรอกแบบสอบถาม พร้อมกับเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์มาด้วย เพื่อให้
เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์มากต่อบัณฑิตในรุ่นน้องต่อไป
ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ และเป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงหลักสูตร
ใหม่ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (โปรดตอบทุกข้อ)

สิ่งที่ส่งมาด้วยคือ แบบสอบถาม 1 ฉบับ เมื่อท่านได้ตอบเรียบร้อยแล้ว กรุณาเย็บ
แบบสอบถาม และส่งไปรษณีย์กลับมายังผู้วิจัย เพราะว่าผู้วิจัยได้เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย พร้อมทั้ง
ติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาจากท่านช่วยกรุณาส่งแบบสอบถามโดยด่วน ภายใน
วันที่ 11 ธันวาคม 2526 เพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมและจัดกระทำกับข้อมูลต่อไป เพราะว่า
ประชากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นบัณฑิตการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
รุ่นที่ 1 - 9 ซึ่งกระจัดกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย
อนึ่ง ถ้าท่านทราบการขยายของเพื่อนร่วมรุ่น กรุณาแจ้งที่อยู่ใหม่ให้ผู้วิจัยทราบด้วย
จักขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายนิเวศน์ ชรรณรักษ์)

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา รุ่น 9

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

7 พฤศจิกายน 2526

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ท่านรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน

ข้าพเจ้า นายนิเวศน์ ชรรวมรักษ์ ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์รักษาการในตำแหน่ง
เลขานุการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิตต่อ
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร" โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ ชิตพงศ์ กรรมการ

จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โดยผู้วิจัยจะขอทดลองแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับนิสิต
ชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในระหว่างวันที่ 7 - 18 พฤศจิกายน
2526 (สอบทุกท่าน) เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบัณฑิต
รุ่นต่อไป ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ และยังเป็นแนวทางหนึ่งในการ
ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ หวังว่าคงได้รับความกรุณาอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบ
พระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายนิเวศน์ ชรรวมรักษ์)

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

7 พฤศจิกายน 2526

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ท่านรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

ข้าพเจ้า นายนิเวศน์ ชรรmgrักษ์ ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์รักษาการในตำแหน่ง
เลขานุการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิตต่อหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร"
โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

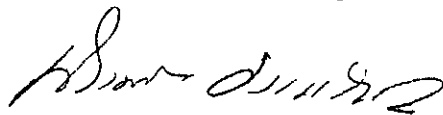
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงษ์ กรรมการ

จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โดยผู้วิจัยจะขอทดลองแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับนิสิต
ชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในระหว่างวันที่ 7 - 18 พฤศจิกายน
2526 (สอบทุกท่าน) เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบัณฑิต
รุ่นต่อไป ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ และยังเป็นแนวทางหนึ่งในการ
ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ หวังว่าคงได้รับความกรุณาอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบ
พระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายนิเวศน์ ชรรmgrักษ์)

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

24 พฤศจิกายน 2526

เรียน นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

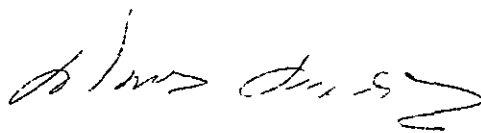
กระผม นายนิเวศน์ ชรรmgrักษ์ ตำแหน่งปัจจุบันรักษาการในตำแหน่งเลขาธิการ
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปัจจุบัน
กำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต
ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร" โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ กรรมการ

จึงขอความร่วมมือจากท่าน ช่วยตอบแบบสอบถาม พร้อมกันนั้นได้โปรดเสนอแนะสิ่งที่
เป็นประโยชน์มาด้วย เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ
บัณฑิตรุ่นต่อไป ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอน และการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความ
สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (โปรดตอบทุกข้อ)

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิเวศน์ ชรรmgrักษ์)

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1 ธันวาคม 2526

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าภาควิชา และคณาจารย์

ด้วยข้าพเจ้า นายนิเวศน์ ชรรณรักษ์ ตำแหน่งปัจจุบันรักษาการในตำแหน่ง
เลขาธิการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
กำลังศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา ขณะนี้กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ทัศนคติ
ของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

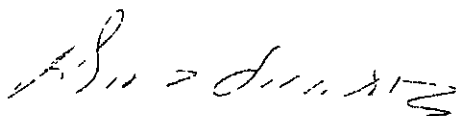
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประชุม รอดประเสริฐ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิคพงศ์ กรรมการ

จึงขอความร่วมมือจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถาม พร้อมกันนั้นได้โปรดเสนอแนะ
สิ่งที่เป็นประโยชน์มาด้วย เพื่อให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์
ต่อบัณฑิตรุ่นต่อไป ตลอดจนการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ และเป็นแนวทางหนึ่ง
ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (โปรดตอบทุกข้อ)

อนึ่ง เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว ข้าพเจ้าจะไปขอรับด้วยตนเอง ขอขอบพระคุณ
อย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายนิเวศน์ ชรรณรักษ์)

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารการศึกษา

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็นสองตอน

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะของผู้ตอบ ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
ในค่านาง ๆ

วิธีการตอบ

1. ชี้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ หน้าข้อความ
2. ชี้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ท่านต้องการจะตอบ
3. โปรดกรุณาตอบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่จะนำมาวิเคราะห์
4. โปรดแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด
5. โปรดเขียนตำแหน่งของท่านเพิ่มเติม

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง ทักษะของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ (สำหรับอาจารย์)

โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ตามสภาพความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โปรดกรณาคอนซ้อคำถามทุกข้อ

1. ระดับการศึกษา

- ปริญญาโท
- ปริญญาเอก

2. ประสบการณ์การสอนระดับบัณฑิตศึกษา

- ระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี
- ระยะเวลา 5 ปีขึ้นไป

3. เพศ

- ชาย
- หญิง

4. อายุ

- ต่ำกว่า 45 ปี
- 45 ปีขึ้นไป

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง ทัศนคติของอาจารย์ บัณฑิต และนิสิต ต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ (สำหรับบัณฑิต และนิสิต)

โปรดใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ตามสภาพความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โปรดกรณาคอบข้อคำถามทุกข้อ

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่งหน้าที่การงาน ก่อนเข้าศึกษา

1. ทำหน้าที่บริหาร

ตำแหน่งผู้อำนวยการ

ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ

ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

ตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่

ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ) _ _

2. ทำหน้าที่สอน

ตำแหน่งครูผู้สอน

3. ทำหน้าที่ธุรการ

ตำแหน่งงานธุรการเป็นส่วนใหญ่

ตำแหน่งงานการเงินเป็นส่วนใหญ่

ตำแหน่งงานพัสดุเป็นส่วนใหญ่

ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ) _ _

3. ตำแหน่งหน้าที่การงาน

เมื่อสำเร็จการศึกษา

1. ทำหน้าที่บริหาร

- ตำแหน่งผู้อำนวยการ
- ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ
- ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
- ตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ) -----

2. ทำหน้าที่สอน

- ตำแหน่งครูผู้สอน

3. ทำหน้าที่ธุรการ

- ตำแหน่งงานธุรการเป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งงานการเงินเป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งงานพัสดุเป็นส่วนใหญ่
- ตำแหน่งอื่น ๆ (ระบุ) -----

— ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ —

ตอนที่ 2 แบบสอบถามในตอนนี้ ต้องการทราบทัศนะของท่าน ต่อหลักสูตรการศึกษา
มหาวิทยาลัย วิชาเอกการบริหารการศึกษา ในด้าน ปรัชญา จุดมุ่งหมาย
การจัดรายวิชาและเนื้อหา การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผล
สภาพแวดล้อมในการศึกษา

(1) ด้านปรัชญา

ท่านคิดว่า ในเชิงปฏิบัติการที่ผ่านมา หลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัย วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา ได้เน้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในด้านต่อไปนี้ ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความนึกเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การแก้ปัญหาชีวิตโดยใช้เหตุผล					
2. การยอมรับสภาวะความเป็นจริงของสังคม					
3. ยอมรับว่าการศึกษาศึกษาสามารถพัฒนาสังคมได้					
4. การหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีกว่าเดิม					
5. ส่งเสริมความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง					
6. ส่งเสริมความคิดที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม					
7. ยอมรับขีดจำกัดของความสามารถในแต่ละบุคคล					
8. มีความรู้สึกหรือเข้าใจเป้าหมายชีวิตในการทำงาน					
9. มีความรู้สึกหรือเข้าใจเป้าหมายในการดำรงชีวิตทั่วไป					
10. มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความนึกคิดทางการศึกษาและ การปฏิบัติจริงในชีวิต					

(2) จุดมุ่งหมาย

ข้อความต่อไปนี้ ท่านมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็น ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. คนทุกคนไม่ชอบตรงถ้ามีโอกาส					
2. มนุษย์สัมพันธ์ภายในหมู่คณะจำเป็นยิ่งกว่าผลงาน					
3. ผู้บริหารการศึกษาที่ดีควรมีความรอบรู้ทางวิชาการ					
4. คนที่ทำผิดโดยไม่ได้ตั้งใจควรได้รับการผ่อนผันโทษ					
5. นักบริหารที่ดีไม่จำเป็นต้องยึดความถูกต้องเสมอไป					
6. เป้าหมายของหลักสูตรไม่สำคัญเท่ากับเป้าหมายของผู้เรียน					
7. การทำงานข้ามชั้นตอนแต่ทำให้ได้ผลงานดีเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน					
8. ผู้บริหารที่ดีควรมีความพร้อมที่จะให้อภัยในความผิดพลาดของ ผู้ร่วมงาน					
9. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นเช่นไรไม่สำคัญเท่ากับเนื้อหา ในรายวิชา					
10. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการบริหารหากมีวิธีดีในการทำ ก็อาจใช้วิธีนั้นได้					

(3) ด้านการจัดรายวิชาและเนื้อหา

ข้อความต่อไปนี้ ท่านมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็น ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความรู้ในทางทฤษฎีแทบจะนำไปใช้จริงไม่ได้					
2. ความรู้ที่ได้เรียนมาจะมีประโยชน์แก่การทำงานบริหาร					
3. เนื้อหาวิชาที่เรียนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง					
4. รายวิชาในบางหมวดมีมากเกินไปในขณะที่บางหมวดมีรายวิชาไม่เพียงพอ					
5. ความต่อเนื่องของเนื้อหาในการเรียนระหว่างภาคเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม					
6. ควรจะได้กำหนดตารางเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากกว่านี้					
7. ผู้สำเร็จหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาสามารถเป็นผู้บริหารได้ โดยไม่ต้องฝึกอบรมใหม่					

8. เนื้อหาบางรายวิชา ควรจะมีการปรับปรุง เช่น

9. มีวิชาใดบางที่ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร เช่น

10. บางรายวิชาไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น

(4) คำนวณการจัดประสบการณ์เรียนรู้

ขอความต่อไปนี้ ท่านมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็น ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อาจารย์ผู้สอนกับนักเรียนควรปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกัน					
2. เป้าหมายของผู้สอนกับนักเรียนได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกันเสมอ					
3. การศึกษานอกสถานที่ควรมีเป้าหมายที่เป็นการพัฒนาศึกษาอย่างแท้จริง					
4. เอกสารประกอบการสอนในแต่ละรายวิชา ควรมีการปรับปรุงใหม่ คุณภาพ					
5. ประสบการณ์ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ควรจะได้ส่งเสริมให้มากกว่านี้					
6. อาจารย์ที่ปรึกษาทำให้ผู้เรียนได้เลือกวิชาเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ					
7. ควรมีการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในภาควิชาให้มีความรอบรู้ ที่ทันสมัยกว่านี้					
8. ความรู้ที่ได้ในชั้นเรียนเป็นพื้นฐานสำหรับแสวงหาความรู้จากแหล่ง อื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น					
9. งานหรือแบบฝึกหัดที่ได้รับในแต่ละวิชา เป็นประโยชน์สำหรับในการ ออกไปทำงาน					
10. กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมุ่งให้เกิดความรู้อ่าน เนื้อหาและ การปฏิบัติมากกว่า การพัฒนาบุคลิกภาพผู้เรียน					

(5) คำนการวัดและประเมินผล

ข้อความต่อไปนี้ ท่านมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็น ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสอบย่อยในระดับนี้ เป็นสิ่งจำเป็น					
2. การทำปฏิญานพจนานาจะให้ เลือกรเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องของแทน					
3. การเสนอขอมูลย้อนกลับควรจัดทำใหม่ประสิทธิภาพยิ่งกว่านี้					
4. การออกข้อสอบควรรให้สอดคล้องกับลักษณะรายวิชามากกว่านี้					
5. การสอบควรมุ่ง เน้นใช้ผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มากกว่าการให้เกรด					
6. คุณภาพของข้อสอบในระดับนี้ ควรจะได้มีการปรับปรุงใหม่ความเป็นประโยชน์ให้มาก ๆ					
7. การสอบขอเขียนพินิจควร มีขอบข่ายที่แน่ชัด เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเตรียมตัวได้ถูกต้องทาง					
8. การประเมินผล ควรจะได้มีการตกลงกับผู้เรียนก่อนปฏิบัติ การเรียนการสอนในรายวิชานั้น					
9. เป้าหมายในการสอบนั้น มักจะเพ่งเล็งเนื้อหาวิชามากกว่า จุดมุ่งหมายที่ต้องการในรายวิชานั้น					
10. การให้ผู้เรียนทำรายงานหรือโครงการที่มุกุมัก ก็สามารถใช้เป็นส่วนสำคัญในการประเมินผลได้					

(6) ด้านสภาพแวดล้อมในการศึกษา

ปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ท่านคิดว่า มีความเหมาะสม
ในระดับใด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การจัดหาทุนการศึกษา					
2. การบริการด้านการติดต่อสื่อสาร					
3. ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนนิสิต					
4. แหล่งคนควาทั้งในคณาเอกสารและงานวิจัย					
5. การบริการด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ					
6. อาณาบริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในมหาวิทยาลัย					
7. การบริการให้คำปรึกษานิสิตทั้งปัญหาวิชาการและส่วนตัว					
8. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย					
9. การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในมหาวิทยาลัย					
10. ระเบียบ กฎเกณฑ์ และวิธีการต่าง ๆ เชื้อคอประสิทธิภาพ ในการเรียนการสอน					

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ รอดประเสริฐ อาจารย์ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ จิตพงษ์ อธิการผู้อำนวยการสำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  3. รองศาสตราจารย์ ดร.สำเริง บุญเรืองรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรชื่น รองผู้อำนวยการสำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสรี รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  6. รองศาสตราจารย์ เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์ อาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมสรร วงษ์น้อย อาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษา
และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  8. อาจารย์วิรัช วรรณรัตน์ อาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  9. อาจารย์คึกก คีลาภานนท์ อาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- อาจารย์สมเจตน์ ไวยากรณ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติผู้วิจัย

นายนิเวศน์ ชรรณรักษ์ เกิดวันที่ 22 กรกฎาคม 2479 ณ อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2492 สำเร็จการศึกษาชั้น ป.4 จากโรงเรียนวัดพระยาศิริโอบสวรรคค์ อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2498 สำเร็จการศึกษาชั้น ม.6 จากโรงเรียนอำนวยการพระนคร อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2501 สำเร็จการศึกษาชั้น ม.9 จากโรงเรียนพิชยการพระนคร (ปวช.) อำเภอคูสัด กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2514 สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาครู (พ.กศ.)

พ.ศ. 2516 สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาครู (พ.ม.)

พ.ศ. 2518 สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2527 สำเร็จปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2506 ครูจัตวา โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

พ.ศ. 2512 ครูตรี โรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

พ.ศ. 2518 อาจารย์ตรีโรงเรียนมัธยมสาธิต มศว ประสานมิตร

พ.ศ. 2519 อาจารย์ตรีสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว ประสานมิตร

พ.ศ. 2520 อาจารย์โทสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว ประสานมิตร

ปัจจุบัน

ตำแหน่ง อาจารย์สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร